

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛНА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

ДОКЛАД

на

НАЦИОНАЛНАТА СЛЕДСТВЕНА
СЛУЖБА

за 2021 г.

РАЗДЕЛ I
АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА В СЛЕДСТВЕНИТЕ ОТДЕЛИ И НСлС
ПРЕЗ 2021 г.

Следствена дейност в Националната следствена служба, следствените отдели в окръжните прокуратури, Софийската градска прокуратура и Специализираната прокуратура през 2021 г.

През 2021 г. в Националната следствена служба, следствените отдели в окръжните прокуратури, Софийската градска прокуратура и Специализираната прокуратура са работили общо 391 следователи, които са разследвали общо 9 008 досъдебни производства (ДП), или средно по 23.04 ДП на следовател, като се отчита ръст на разследваните ДП от един следовател спрямо 2020 г. – при работили 402 следователи (с 11 повече, или с 9.7 % повече), разследваните ДП са 9 027, или средно по 22.45 ДП на следовател.

От разследваните 9 008 ДП през настоящия отчетен период, останали неприключени от предходен период са 4 962 ДП, 1 926 ДП са новообразувани, 1 134 ДП са превъзложени, 79 ДП са образувани чрез разделяне, 907 ДП са възобновени и върнати с указания.

Приключени в края на отчетния период са 4 070 ДП, като от тях:

- ✓ с мнение за съд са изпратени 835 ДП;
- ✓ с мнение за прекратяване са изпратени 1 939 ДП;
- ✓ с мнение за спиране са изпратени 1 093 ДП.

Изпратени по компетентност и обединени са 203 ДП.

В следствените отдели в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП (без НСлС) през 2021 г. са разследвани 8 624 ДП, които са разпределени, както следва:

Най-много ДП са разследвани в следствения отдел в СГП, а най-малък е броят на делата на производство в следствения отдел в ОП Смолян.

За предходния отчетен период разпределенето е било следното:

За поредна година се запазва тенденцията най-много досъдебни производства да се разследват в СО в СГП, а най-малко – в СО в ОП Смолян.

Неприключени досъдебни производства в началото на отчетния период (към 01.01.2021 г.).

Неприключените от предходни години досъдебни производства общо са 4 962, което съставлява 55.08% от общо разследваните ДП. От тях, в следствените отдели в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП (без НСлС) неприключените досъдебни производства са 4 698, което спрямо разследваните от тях – 8 624 ДП, съставлява 57.61%.

Възложени за разследване досъдебни производства през 2021 г. в следствените отдели в ОП, СО в СГП, СО в СП и в НСлС

Възложените за разследване досъдебни производства през 2021 г. общо са 4 046, или 44.91% от разследваните през отчетния период досъдебни производства. От тях 3 139 ДП са новопостъпили (новообразувани, образувани при разделяне и превъзложени от други структури) и 907 ДП са продължени (вкл. възобновени, върнати с указания и др.). За сравнение, през 2020 г. възложените за разследване в следствените отдели и в НСлС досъдебни производства са 4 284, или 47.45% от разследваните ДП.

В следствените отдели, без НСлС, са възложени за разследване 3 926 ДП, което съставлява 45.52% от разследваните ДП. През 2020 г. възложените за разследване ДП в следствените отдели, без НСлС, са 4 141, или 47.85% от общо разследваните ДП.

Възложените досъдебни производства, *групирани по процесуалните основания от НПК*, съответно за 2021 г. и 2020 г. са представените в следващата таблица.

Възложени за разследване по основания от НПК	2020 г.	2021 г.
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	406	494
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	92	82
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	180	266
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	921	774
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	1 969	1 904

чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК	20	12
чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК	119	97
Общо възложени	3 707	3 926

Най-много досъдебни производства, възложени за разследване от административния ръководител на съответната окръжна прокуратура, са на основание чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК – дела с фактическа и правна сложност.

Най-голям брой възложени и възобновени досъдебни производства са разследвани в следните следствени отдели:

<i>Следствен отдел в СГП</i>	<i>Общ брой 557 ДП</i>
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	150
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	0
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	61
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	175
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	171

<i>Следствен отдел в ОП Пловдив</i>	<i>Общ брой 467 ДП</i>
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	36
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	12
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	23
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	66
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	330

<i>Следствен отдел в ОП Варна</i>	<i>Общ брой 254 ДП</i>
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	40
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	0
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	15
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	61
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	138

<i>Следствен отдел в ОП София</i>	<i>Общ брой 156 ДП</i>
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	29
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	4
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	13
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	6
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	104

<i>Следствен отдел в ОП Бургас</i>	<i>Общ брой 153 ДП</i>
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	23
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	2
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	24
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	26
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	78

По квалификация от НК, съобразно основанието на чл. 194 НПК, разследваните от следователите в НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури престъпления по образуваните досъдебните производства са 3 997¹.

Най-голям брой престъпления са разследани по Глава пета от НК „Престъпления против собствеността“, чл. 218в НК – 901, разпределени съобразно възлагането им по НПК, както следва:

Възложени за разследване по:	По квалификация от НК
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	59
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	0
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	23
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	336
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	467
чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК	0
чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК	16

Следват престъпленията по Глава втора от НК „Престъпления против личността“, чл. 115 – чл. 161 НК – 856.

Възложени за разследване по:	По квалификация от НК
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	283
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	86
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	77
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	122
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	281
чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК	0
чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК	7

На трето място, 530 са престъпленията по Глава седма от НК „Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи“, чл. 253 – чл. 260 НК.

Възложени за разследване по:	По квалификация от НК
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	10
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	0
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	2
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	18
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	442
чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК	0
чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК	58

Проведени разследвания, групирани по престъпления, съобразно квалификацията им по НК

През 2021 г. най-голям е обемът на разследванията в НСлС, следствените отдели в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП за престъпления против собствеността (чл. 194 – чл. 218а НК) – 2 101 престъпления; против личността (чл. 115 – чл. 161 НК) – 2 026 престъпления; против финансовата, данъчната и осигурителната системи (чл. 253 –

¹ Броят на досъдебните производства не съвпада с броя на разследваните престъпления, тъй като при по-голяма част от досъдебните производства се разследва повече от едно престъпление.

чл. 260в НК) – 1 720 престъпления; против стопанството (чл. 219 – чл. 252 НК) – 1 082 престъпления.

За сравнение: през 2020 г. най-голям е бил обемът на разследванията, проведени от следователи за престъпления против личността (чл. 115 – чл. 161 НК) – 2 024 престъпления; против собствеността (чл. 194 – чл. 218а НК) – 2 011 престъпления; против финансовата, данъчната и осигурителната системи (чл. 253 – чл. 260в НК) – 1 701 престъпления.

През 2019 г. разследванията са били, както следва: за престъпления против личността (чл. 115 – чл. 161 НК) – 2 119 престъпления; против собствеността (чл. 194 – чл. 218а НК) – 2 029 престъпления; против финансовата, данъчната и осигурителната системи (чл. 253 – чл. 260в НК) – 1 643 престъпления.

Новопостъпили досъдебни производства

Новопостъпилите през 2021 г. досъдебни производства в НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП са общо 3 139 ДП, като 3 045 ДП са постъпили в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП (без НСлС). От тях, 1 926 ДП са новообразувани, 79 ДП са образувани чрез разделяне и 1 134 ДП са превъзложени (получени от други служби и отдели).

Продължени досъдебни производства²

Възобновените и върнати³ с указания през 2021 г. са 907 ДП. В края на 2021 г. в НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП са останали 62 (79; 42) ДП, върнати на основание чл. 242, ал. 2 НПК и чл. 249, ал. 2 НПК.

От общия брой останали неприключени върнати дела към 31.12.2021 г. в следствените отдели, най-голям дял има Следственият отдел в СГП – 51.61% (58.23%; 40.5%).

В 17 (16; 17) следствени отдела, през настоящия отчетен период, в окръжните прокуратури няма нито едно останало неприключено върнато дело в края на годината.

Следствени отдели	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Общо	42	79	62
НСлС	1	3	5
Благоевград	0	0	1
Бургас	4	2	2
В. Търново	0	0	0
Варна	0	1	1
Видин	0	1	0
Враца	0	0	0
Габрово	1	0	0
Добрич	0	0	0
Кърджали	0	0	0
Кюстендил	1	2	3
Ловеч	0	0	0

² В тази категория, съобразно Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) се включват следните категории досъдебни производства: „възобновено след спиране“, „възобновено след прекратяване“, „с указания на прокурор“, „върнато от съдебна фаза“ и „извършване на действия по разследването след приключването на ДП“.

³ По показател „върнати дела от прокуратура“ се отчитат върнатите досъдебни производства на основание чл. 242, ал. 2 НПК, а по показател „върнати дела от съда“ – на основание чл. 249, ал. 2 НПК.

Монтана	0	0	0
Пазарджик	0	0	1
Перник	0	0	0
Плевен	0	0	0
Пловдив	3	2	2
Разград	0	1	3
Русе	1	1	2
Силистра	2	6	2
Сливен	0	0	0
Смолян	0	0	0
ОП София	3	1	0
Ст. Загора	7	12	8
Търговище	1	0	0
Хасково	1	0	0
Шумен	0	0	0
Ямбол	0	1	0
СО в СГП	17	46	32

Най-честите причини за връщането на досъдебните производства са давани указания от прокурор:

- ✓ за назначаване на допълнителни експертизи;
- ✓ за отстраняване на допуснато в досъдебното производство нарушение на процесуалните права, довело до ограничаване на правото на защита на обвиняемите лица;
- ✓ за отстраняване на съществено процесуално нарушение, довело до ограничаване на правата на пострадалите лица;
- ✓ за повдигане на нови обвинения;
- ✓ да се извършат нови действия по разследването, които може да доведат до събиране на нови доказателства.

Приключени досъдебни производства

През 2021 г. от следователите са приключени 4 070 досъдебни производства, като от тях:

- ✓ с мнение за съд са изпратени 835 досъдебни производства, или 20.52% от приключените ДП, като в качеството на обвиняеми са привлечени 1 159 лица, от които 84 непълнолетни български граждани, 1 043 пълнолетни български граждани и 32 чужденци;
- ✓ с мнение за прекратяване са изпратени 1 939 ДП, или 47.64% от приключените, в т.ч. за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 1 172 ДП, или 28.80%, и за прекратяване на друго основание – 767 ДП, или 18.85% от приключените досъдебни производства;
- ✓ с мнение за спиране са изпратени 1 093 ДП, или 26.86% от приключените ДП, от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 543 ДП, или 13.34%, и за спиране на други основания – 550 ДП, или 13.51%;
- ✓ изпратени по компетентност и обединени – 203 ДП, или 4.99% от разследваните ДП.

Статистическите данни за тригодишния период за разследвани и приключени ДП в НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП са представени в следващата таблица.

Отчет на година	Разследвани ДП в ОСлО, СО в СГП, СП и НСлС	Приключени ДП в ОСлО, СО в СГП, СП и НСлС	Приключени с мнение за съд ДП в ОСлО, СО в СГП, СП и НСлС
2021 г.	9 008	4 070	835
2020 г.	9 027	4 047	814
2019 г.	8 939	4 180	895

Неприключени в края на отчетния период⁴

Към 31.12.2021 г. в Националната следствена служба, окръжните следствени отдели, следствените отдели в Софийската градска прокуратура и Специализираната прокуратура на производство са останали 4 938 (4 980; 4 761) неприключени досъдебни производства, или 54.82% (55.17%; 53.26%) от разследваните.

Обем на следствената дейност и средна натовареност на следователите

В Националната следствена служба, окръжните следствени отдели, следствените отдели в Софийската градска прокуратура и Специализираната прокуратура през 2021 г. са разследвани общо 9 008 ДП.

Отчет на година	Разследвани ДП в ОСлО, СО в СГП, СП и НСлС	Приключени ДП в ОСлО, СО в СГП, СП и НСлС	Приключени с мнение за съд ДП в ОСлО, СО в СГП, СП и НСлС
2021 г.	9 008	4 070	835
2020 г.	9 027	4 047	814
2019 г.	8 939	4 180	895

Средна натовареност на следователите в ОСлО, СО в СГП и СО в СП

Отчет на година	Среден брой разследвани ДП от един следовател в ОСлО, СО в СГП и СО в СП	Среден брой приключени ДП от един следовател в ОСлО, СО в СГП и СО в СП	Среден брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател в ОСлО, СО в СГП и СО в СП
2021 г.	25.36	11.55	2.37
2020 г.	25.45	11.58	2.31
2019 г.	25.54	11.99	2.57

⁴ Данните за неприключените ДП към края на отчетните периоди варират в зависимост от датата на генериране на справка от ЕИСПП, поради единични случаи на въвеждане на корекции на данни за минал период. Статистическото отклонение е до 0.10%.

Най-много ДП са разследвани в следствения отдел в СГП, а най-малък е броят на делата на производство в следствения отдел в ОП Смолян.

Най-много ДП са разследвани в следствения отдел в СГП, а най-малък е броят на делата на производство в следствения отдел в ОП Смолян.

През 2021 г. най-голяма е натовареността в следствените отдели в ОП Силистра, ОП Благоевград, ОП София и ОП Сливен.

През 2020 г. най-голяма е натовареността в следствените отдели в ОП София, ОП Силистра, ОП Пловдив, ОП Благоевград.

През 2019 г. най-голяма е натовареността в следствените отдели в ОП Благоевград, ОП Бургас, ОП Пловдив, ОП Силистра.

През 2021 г. се наблюдава най-малък среден брой дела на производство при следователите от следствените отдели в ОП Видин, ОП Търговище, ОП Смолян и ОП Ловеч.

РАЗДЕЛ II

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА НСЛС ПРЕЗ 2021 г.

Анализ на данните по основни показатели и по видове престъпления, съобразно систематиката на НК. Обем на следователската дейност и средна натовареност на следователите

Общо разследвани досъдебни производства

През 2021 г. в НСЛС е провеждано разследване по 384 досъдебни производства (ДП) и 176 молби за международна правна помощ (ММПП). Реално работилите следователи са 51. Разследването е приключило по 143 ДП. Неприключените в края на отчетния период досъдебни производства са 241.

За сравнение, през 2020 г. при пълна заетост са работили 62 следователи, които са провели разследване по общо 373 досъдебни производства и 166 молби за международна правна помощ. Приключените ДП са 109, а 264 ДП са останали неприключени в края на периода.

Видно от данните, през настоящия отчетен период броят на разследваните досъдебни производства е по-висок. Значително по-висок е и броят на приключените дела, при по-малък брой разследващи следователи, респ. при по-висока натовареност. Намалява делът на неприключените ДП спрямо разследваните, като през 2021 г. той е 62.76%, при 70.78% през 2020 г.

От разследваните през 2021 г. 384 ДП, престъпленията са 465, групирани по съответните глави по НК, както следва:

Глава от НК	2021 г.
Престъпления по разследвани ДП	Брой
Глава втора – чл. 115- чл. 161 НК Престъпления против личността	48
Глава трета – чл. 162 – чл. 175 НК Престъпления против правата на гражданите	1
Глава четвърта – чл. 176 – чл. 193а НК Престъпления против брака, семейството и младежта	1
Глава пета – чл. 194 – чл. 218в НК Престъпления против собствеността	75
Глава шеста – чл. 219 – чл. 252 НК Престъпления против стопанството	50
Глава седма – чл. 253 – чл. 268 НК Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи	194
Глава осма – чл. 269 – чл. 307а НК Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	24
Глава девета – чл. 308 – чл. 319 НК Документни престъпления	14
Глава девета „а“ – чл. 319а – чл. 319е НК Компютърни престъпления	1
Глава десета – чл. 320 – чл. 329 НК Престъпления против реда и общественото спокойствие	4
Глава единадесета – чл. 330 – чл. 356м НК Общопасни престъпления	51

Глава дванадесета – чл. 357 – чл. 370 НК Престъпления против отбранителната способност на републиката, против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация	2
Общо престъпления	465

В началото на отчетния период (към 01.01.2021 г.) останалите неприключени ДП са 264. Възложените за разследване са 120 ДП, от които новопостъпили (новообразувани, образувани при разделяне и превъзложени от други структури) – 94 ДП и продължени 26 ДП (вкл. възобновени, върнати с указания и др.). За сравнение, през 2020 г. останалите неприключени ДП от предходен период са 205, новопостъпилите за разследване са 124 ДП, от които 21 ДП са новообразувани и образувани чрез разделяне и 103 ДП са превъзложени. През 2019 г. неприключените в началото на отчетния период ДП са 265, новопостъпилите за разследване са 59 ДП, от които 11 ДП са новообразувани и образувани чрез разделяне и 48 ДП са превъзложени.

Новопостъпилите ДП, групирани по процесуални основания, са, както следва:

Видно от графиката, през настоящия отчетен период от общо новопостъпилите 94 ДП, на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК (от пряка компетентност на НСлС) са 12 ДП и на основание чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) са 82 ДП. За сравнение, през 2020 г. са новопостъпили 124 ДП, от които – 20 ДП на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК и 104 ДП на основание чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК. Запазва се тенденцията, по-високият процент от нововъзложените досъдебни производства да е на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) – 87.23%. през 2021 г. в НСлС и 83.87% през 2020 г.

От новопостъпилите 94 ДП, престъпленията са 104, групирани по правна квалификация по НК, както следва:

Глава от НК	2021 г.
Престъпления по възложени ДП	Брой
Глава втора – чл. 115 – чл. 161 НК Престъпления против личността	4
Глава пета – чл. 194 – чл. 218в НК Престъпления против собствеността	13
Глава шеста – чл. 219 – чл. 252 НК Престъпления против стопанството	11
Глава седма – чл. 253 – чл. 268 НК Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи	49

Глава осма – чл. 269 – чл. 307а НК Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	3
Глава девета – чл. 308 – чл. 319 НК Документни престъпления	2
Глава девета „а“ – чл. 319а – чл. 319е НК Компютърни престъпления	1
Глава единадесета – чл. 330 – чл. 356м НК Общопасни престъпления	21
Общо престъпления	104

Продължените (възобновени и върнати с указания) досъдебни производства през 2021 г. са 26, или 6.77% от разследваните, от тях са възобновени 12 ДП. Същите през 2020 г. са 44 ДП (11.80% от разследваните), като от тях 17 ДП са възобновени. Продължените (възобновени и върнати с указания) досъдебни производства за 2019 г. са 33 ДП (9.24% от разследваните), от тях възобновени са 16 ДП.

През 2021 г. на основание чл. 242, ал. 2 НПК е върнато 1 ДП, а на основание чл. 249, ал. 2 НПК са върнати 7 ДП. През 2020 г. на основание чл. 242, ал. 2 НПК са върнати 2 ДП, а на основание чл. 249, ал. 2 НПК са върнати 3 ДП.

Приключените през 2021 г. 143 досъдебни производства съставляват 37.24% от общо разследваните ДП, като от тях:

- ✓ с мнение за съд са изпратени 30 ДП (20.98% от приключените), като привлечени в качеството на обвиняеми са 47 лица;

- ✓ с мнение за прекратяване са изпратени 75 ДП (52.45% от приключените), в това число, за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 29 ДП (20.28% от приключените) и за прекратяване на друго основание – 46 ДП (32.17% от приключените);

- ✓ с мнение за спиране са изпратени 31 ДП (21.68% от приключените), от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 16 ДП (11.19% от приключените) и за спиране на други основания – 15 ДП (10.49% от приключените);

- ✓ изпратени по компетентност и обединени са 7 ДП.

Сравнителните данни за приключените ДП през 2020 г. и 2021 г. са структурирани в следващата таблица.

Следва да се отбележи, че приключените през 2021 г. ДП са се увеличили с 31.2% спрямо 2020 г.

Неприключените досъдебни производства в края на отчетния период (към 31.12.2021 г.) са общо 241 ДП, или 62.67% от общо разследваните през годината, при 264 ДП, или 70.78% през 2020 г. Данните отчитат намаляване на неприключените производства както по брой, така и в процентно съотношение спрямо разследваните за съответната година.

Молби за международна правна помощ (ММПП)

През 2021 г. в НСлС са изпълнявани 176 молби за международна правна помощ (ММПП). Разпределението по отдели е, както следва:

НСлС	Брой ММПП
Заместник-директори	1
Отдел 01 „Специализиран“	32
Отдел 02 „Криминален“	37
Отдел 03 „Стопански“	68
Отдел 04 „Финансови разследвания“	20
Отдел 05 „Аналитично-методически“	18
Общо	176

От възложените за изпълнение общо 130 ММПП, 106 са новообразувани и 24 ММПП са допълнително възложени. Останали от предходен период към 01.01.2021 г. са 46 ММПП. В края на отчетния период са приключени 135 ММПП и 41 са останали неприключени.

През 2020 г. е работено по изпълнението на 166 молби за международна правна помощ, отправени от чужди държави. От тях приключени са общо 120 ММПП. Към 31.12.2020 г. са останали неприключени 46 ММПП.

Изводи и констатации на база сравнителен анализ, въз основа на данните за периода 2019 г. – 2021 г.

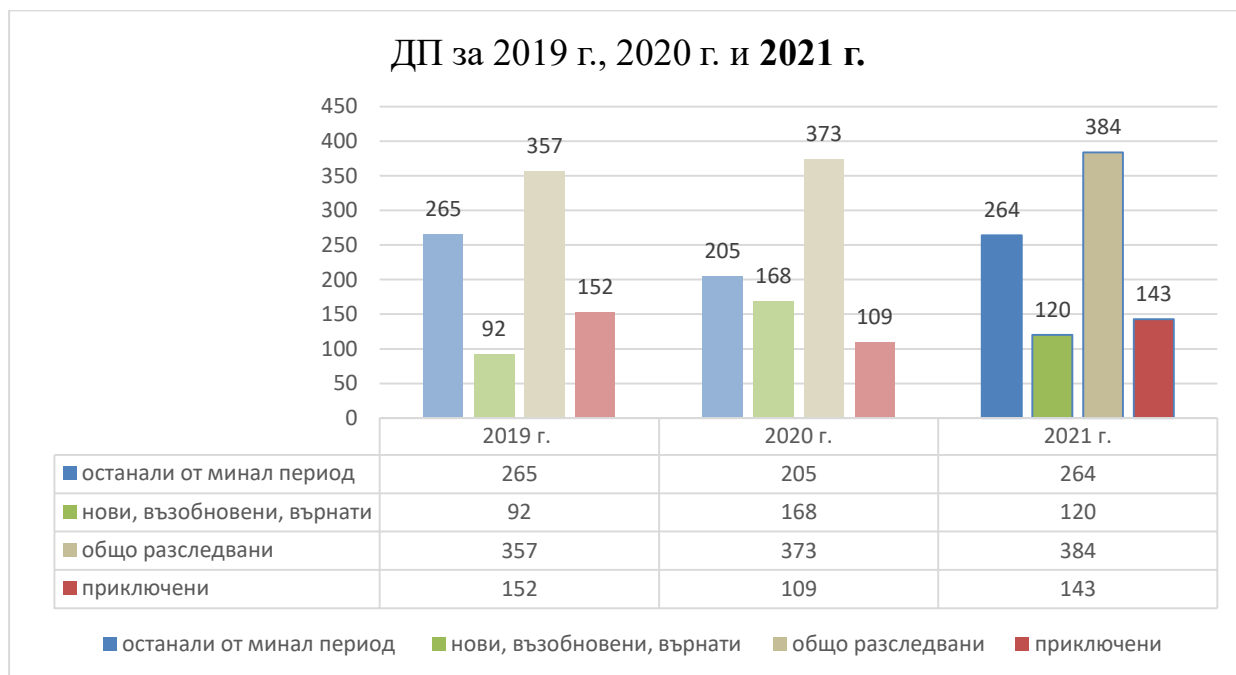
Общо разследвани ДП за 2019 г. – 2021 г.

Общо разследваните досъдебни производства през 2021 г. са 384, спрямо 373 ДП за 2020 г. и 357 ДП за 2019 г.

Данните са структурирани в следната таблица:

Наблюдава се тенденция на увеличаване на броя на разследваните ДП в НСлС през 2021 г. в сравнение с предходните 2020 г. и 2019 г., на фона на намаляване на броя на работещите следователи в НСлС. Но тук следва да се отчете и фактът, че има увеличаване и в броя на приключените досъдебни производства, при по-високата натовареност.

Неприключени досъдебни производства

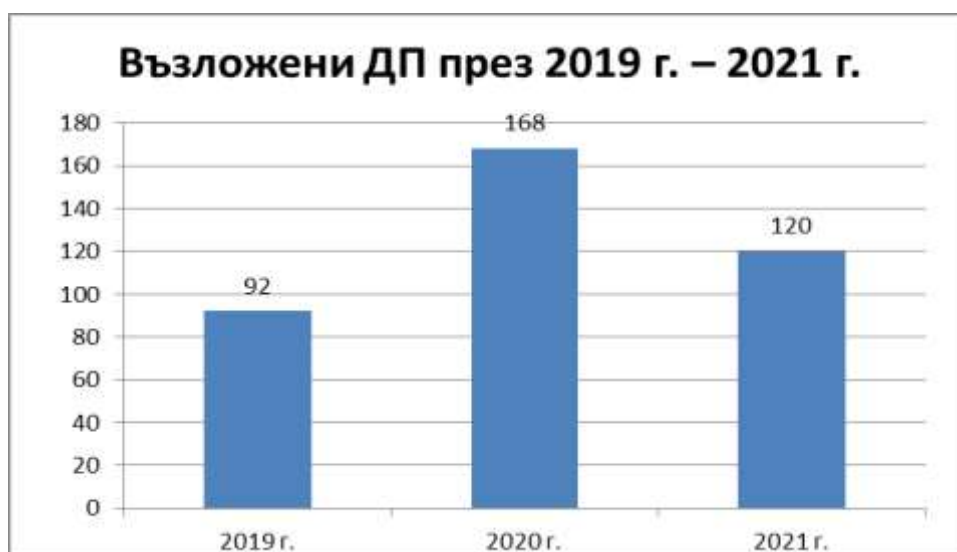
Към началото на отчетните периоди неприключените досъдебни производства са, както следва:

Към 01.01.2021 г. – 264, което е 68.75% от разследваните ДП през 2021 г.

Към 01.01.2020 г. – 205, което е 54.96% от разследваните ДП през 2020 г.

Към 01.01.2019 г. – 265, което е 74.2 % от разследваните ДП през 2019 г.

Възложени ДП (които вкл. новопостъпили и продължени) за разследване през 2019 г., 2020 г. и 2021 г.

През 2021 г. възложените (които вкл. новопостъпили и продължени) в НСлС за разследване ДП са 120, или 31.25% от общо разследваните за отчетния период ДП, от които 94 са новопостъпили (новообразувани – 35 ДП, образувани чрез разделяне – 2 ДП, 57 ДП са превъзложени) и 26 ДП – продължени (върнати с указания, възобновени и др.).

През 2020 г. възложените (които вкл. новопостъпили и продължени) в НСлС за разследване ДП са 168 ДП, или 45.04% от общо разследваните ДП, от които 124 са новопостъпили (новообразувани, образувани чрез разделяне и превъзложени) и 44 ДП – продължени (върнати с указания, възобновени и др.).

През 2019 г. възложените (които вкл. новопостъпили и продължени) в НСлС за разследване ДП са 92, или 25.77% от общо разследваните за отчетния период – 357 ДП), от които 59 са новопостъпили (новообразувани, образувани чрез разделяне и превъзложени) и 33 ДП – продължени (върнати с указания, възобновени и др.).

Новопостъпилите през 2021 г. (новообразувани, образувани чрез разделяне и превъзложени от други отдели и структури) за разследване ДП са 94 (24.47% от общо разследваните за отчетния период – 384 ДП), от които 37 ДП са новообразувани и образувани чрез разделяне, 57 ДП са превъзложени.

През 2020 г. новопостъпилите (новообразувани, образувани чрез разделяне и превъзложени от други отдели и структури) за разследване в НСлС са 124 ДП (33.24% от общо разследваните за отчетния период – 373 ДП), от които 21 ДП са новообразувани и образувани чрез разделяне и 103 ДП са превъзложени.

През 2019 г. новопостъпилите (новообразувани, образувани чрез разделяне и превъзложени от други отдели и структури) за разследване ДП са 59 (16.53% от общо разследваните за отчетния период – 357 ДП), от които 11 ДП са новообразувани и образувани чрез разделяне и 48 ДП са превъзложени.

Възложени ДП, групирани по процесуални основания

През 2021 г. възложените 120 ДП са групирани по правни основания от НПК, както следва⁵:

- ✓ на основание чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК – 5
- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК – 15
- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК – 99

За новопостъпилите 94 ДП, графиката изглежда така:

През 2021 г. от общо новопостъпилите 94 ДП:

- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК са възложени 12 ДП;
- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК са възложени 82 ДП.

⁵ Едно ДП е без отразяване на основанието за образуване, тъй като е заведено в ЦИССС със секретен номер.

През 2020 г. от общо новопостъпилите 124 ДП:

- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК са възложени 20 ДП;
- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК са възложени 104 ДП.

През 2019 г. от общо новопостъпилите 59 ДП:

- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК са възложени 8 ДП;
- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК са възложени 51 ДП.

Запазва се тенденцията, възложените на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) да са по-висок процент спрямо тези, които са възложени на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК (от пряката компетентност на НСлС).

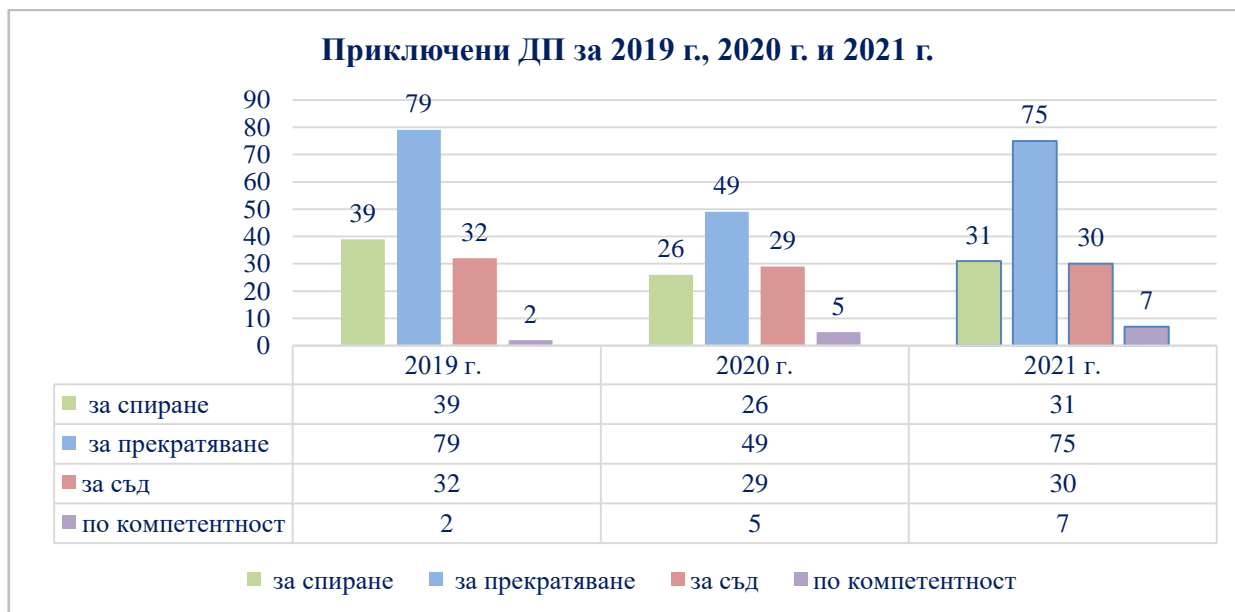
Възложени ДП през периода 2019 г. – 2021 г., групирани по правна квалификация от НК

Глава от НК			
Престъпления по разследвани ДП за отчетните години	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Общо разследвани деяния през отчетните години	432	456	465
Глава втора – чл. 115 – чл. 161 НК Престъпления против личността	59	56	48
Глава трета – чл. 162 – чл. 175 НК Престъпления против правата на гражданите	2	1	1
Глава четвърта – чл. 176 – чл. 193а НК Престъпления против брака, семейството и младежта	0	1	1
Глава пета – чл. 194 – чл. 218в НК Престъпления против собствеността	60	73	75
Глава шеста – чл. 219 – чл. 252 НК Престъпления против стопанството	55	48	50
Глава седма – чл. 253 – чл. 268 НК Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи	159	174	194
Глава осма – чл. 269 – чл. 307а НК Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	23	26	24
Глава девета – чл. 308 – чл. 319 НК Документни престъпления	26	14	14
Глава девета „а“ – чл. 319а – чл. 319е НК Компютърни престъпления	2	2	1
Глава десета – чл. 320 – чл. 329 НК Престъпления против реда и общественото спокойствие	5	6	4
Глава единадесета – чл. 330 – чл. 356м НК Общопасни престъпления	38	53	51
Глава дванадесета – чл. 357 – чл. 370 НК Престъпления против отбранителната способност на републиката, против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация	3	2	2
Общо престъпления	432	456	465

През тригодишния период най-голям е делът на разследваните престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи, следвани от престъпленията против личността, против собствеността и против стопанството, като се наблюдава трайна тенденция в увеличаване на броя им през годините.

Продължените (възобновени и върнати с указания) досъдебни производства през 2021 г. са 26 (6,77% от разследваните), като от тях възобновени са 12 ДП. Същите през през 2020 г. са 44 ДП (11,80% от разследваните), като от тях 17 ДП са възобновени. През 2019 г. продължените ДП са 33 (9,24% от разследваните), като от тях 16 ДП са възобновени.

Приключени досъдебни производства за 2019 г. – 2021 г.

През 2021 г. е приключено разследването на 143 досъдебни производства, които съставляват 37.24% от общо разследваните ДП, като:

✓ с мнение за съд са изпратени 30 досъдебни производства, или 20.98% от приключените; по тях са привлечени в качеството на обвиняеми 47 лица;

✓ с мнение за прекратяване са изпратени 75 досъдебни производства (52.45% от приключените за отчетния период), в това число: за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 29 ДП, или 20.28%, и за прекратяване на друго основание – 46 ДП, или 32.17% от приключените ДП;

✓ с мнение за спиране са изпратени 31 ДП, или 21.68% от приключените за отчетния период), от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 16 ДП (11.19% от приключените) и за спиране на други основания – 15 ДП (10.49% от приключените);

✓ изпратени по компетентност и обединени са 7 досъдебни производства.

През 2020 г. е приключено разследването на 109 ДП, които съставляват 29.22% от общо разследваните ДП, като:

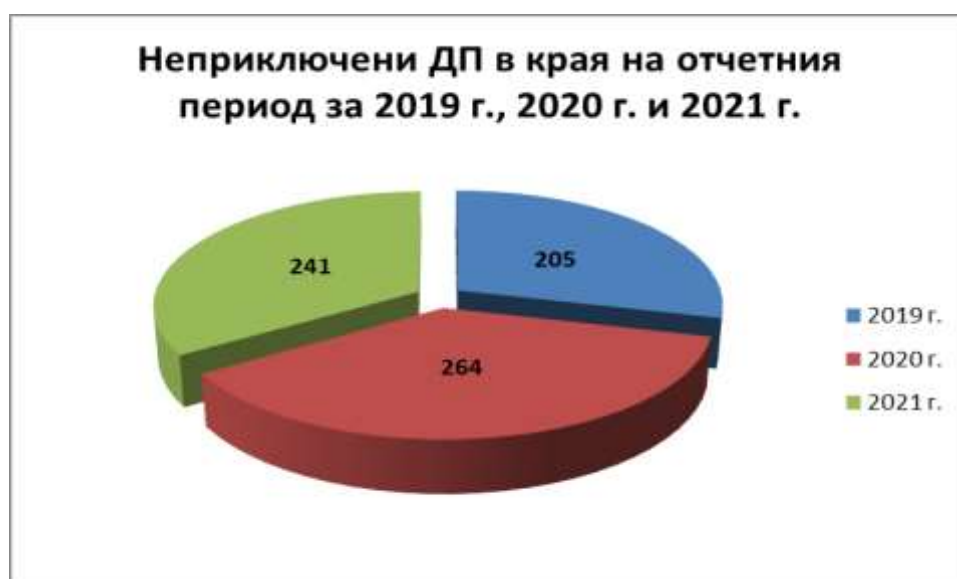
✓ с мнение за съд са изпратени 29 ДП, или 26,61% от приключените ДП; по тях в качеството на обвиняеми са привлечени 45 лица;

✓ с мнение за прекратяване са изпратени 49 ДП (44.95% от приключените), в това число: за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 25 ДП (22.94% от приключените) и за прекратяване на друго основание – 24 ДП (22.02% от приключените);

✓ с мнение за спиране са изпратени 26 ДП (23.85% от приключените), от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 12 ДП (11.01% от приключените) и за спиране на други основания – 14 ДП (12.84% от приключените);

- ✓ изпратени по компетентност и обединени са 5 ДП.
- За 2019 г. от приключените 152 ДП:
- ✓ с мнение за съд са изпратени 32 ДП, или 21,05% от приключените ДП; по тях в качеството на обвиняеми са привлечени 49 лица;
 - ✓ с мнение за прекратяване са изпратени 79 ДП (51.97% от приключените), в това число: за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 55 ДП (36,18% от приключените) и за прекратяване на друго основание – 24 ДП (15,79% от приключените);
 - ✓ с мнение за спиране са изпратени 39 ДП (25.66% от приключените), от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 19 ДП (12.50% от приключените) и за спиране на други основания – 20 ДП (13.16% от приключените);
 - ✓ изпратени по компетентност и обединени са 2 ДП.

Неприключените досъдебни производства, в края на съответния отчетния период са, както следва:

Видно от графиката, неприключените към 31.12.2021 г. досъдебни производства намаляват спрямо същия период на 2020 г. с 8.7%, но остават повече спрямо 2019 г. със 17.6%.

Молби за международна правна помощ по наказателни дела през периода 2019 г. – 2021 г.

През 2021 г. следователите от НСлС са работили по общо 176 международни молби за правна помощ (ММПП), като от тях възложени за изпълнение са 130, от които 106 новообразувани и 24 допълнително възложени. Останали от предходен период са 46 ММПП. Приключени в края на отчетния период са 135 и 41 молби са останали неприключени.

За сравнение, през 2020 г. е работено по изпълнението на 166 молби за международна правна помощ, отправени от чужди държави. От тях приключени са общо 120 и 46 са останали неприключени в края на отчетния период.

За сравнение, през 2019 г. е работено по изпълнението на 158 молби за международна правна помощ. От тях приключени са общо 130 ММПП. Към 31.12.2019 г. са останали неприключени 28 ММПП.

Най-много молби за международна правна помощ са получени от САЩ – 38, следвани от Република Турция – 31, Руската федерация – 15, Конфедерация Швейцария – 10, Украйна – 10 МПП.

През 2020 г. в НСлС са получени за изпълнение най-много молби за международна правна помощ от Република Турция – 33. На второ място по изпратени молби са

съответните компетентни органи от Руската федерация – 21, следват САЩ – 21, Конфедерация Швейцария – 12, Република Сърбия – 10 и Молдова – 9 ММПП.

През 2019 г. в НСлС са получени за изпълнение най-много молби за международна правна помощ от Република Турция – 37. На второ място по изпратени молби са съответните компетентни органи от Руската федерация – 17, следват Конфедерация Швейцария – 13, Съединените американски щати и Република Сърбия – по 10 и Украйна – 9.

Средна натовареност на следователите в НСлС за 2019 г. – 2021 г.

Средната натовареност на следователите в НСлС през 2021 г. се увеличава, в сравнение с предходните 2 години, видно от следващата таблица.

Година	Общо разследвани ДП и СП		Среден брой разследвани ДП и СП от един следовател			Среден брой приключени и изпратени ДП и СП от един следовател	Среден брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател
	ДП	СП	ДП	СП	ДП и СП		
2021 г.	384	176	7.53	3.45	10.98	5.45	0.59
2020 г.	373	166	6.02	2.67	8.69	3.69	0.47
2019 г.	357	158	6.61	2.93	9.54	5.22	0.59

През 2021 г. при пълна заетост в НСлС са работили 51 следователи, които са провели разследване по общо 384 досъдебни производства и 176 международни молби за правна помощ, или общо 560 ДП и молби за международна правна помощ. През 2021 г. един следовател в НСлС е разследвал средно по 10.98 ДП и ММПП, приключил е по 5.45 ДП и МПП и е предал с мнение за съд по 0.59 ДП.

За сравнение, през 2020 г. при пълна заетост са работили 62 следователи, които са провели разследване по общо 373 досъдебни производства и 166 молби за правна помощ, или общо 539 ДП и молби за международна правна помощ. През 2020 г. един следовател е разследвал средно по 8.69 ДП и ММПП, приключил е по 3.69 ДП и ММПП и е предал с мнение за съд по 0.47 ДП.

През 2019 г. са работили реално 54 следователи, които са провели разследване по общо 357 досъдебни производства и 158 молби за правна помощ, или общо 515 ДП и международни молби за правна помощ. В края на 2019 г. един следовател е разследвал средно по 9.54 ДП и ММПП, приключил е по 5.22 ДП и МПП и е предал с мнение за съд по 0.59 ДП.

Функционалните задължения на част от следователите от НСлС се осъществяват в две направления: дейност по разследването и административна и аналитично-методическа дейност.

Дейност по разследване

Освен следователите в НСлС, които са разпределени в пет специализирани отдела, дейност по разследването осъществяват и заместник-директорите на НСлС⁶.

Следователите са участвали в международни съвместни екипи за разследване (СЕР), като са изпълнявали възложените им от ръководителя на екипа задачи, съобразно споразумението за създаване на СЕР и действащото законодателство на страните-участнички.

В по-голямата си част, изпълняваните МПП и ЕЗР са включвали действия по разследването, осъществявани при условията на т.нар. „реализации“, вкл. с представители на чуждестранни ведомства. Провеждани са разпити на участници в наказателното производство чрез видеоконференция или телефонна конференция, съобразно материалноправната

⁶ Със заповед на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването е създадена група „Компютърни престъпления и събиране на електронни доказателства“ със състав от 6-ма следователи от различни отдели.

компетентност и при спазване на разпоредбите на чл. 474, ал. 1 – 8 НПК. Дежурни екипи от следователи са посещавали тежки произшествия на територията на цялата страна.

Административна и аналитично-методическа дейност

Освен дейност по разследване, на част от следователите от НСлС (предимно от отдел 05 „Аналитично-методически“) са възложени и други функции.

✓ Оказване на методическа помощ на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следствения отдел в СП по конкретни разследвания.

✓ По заповед на главния прокурор – участие в осъществяването на ревизионната дейност на отдел 06 „Административен“ във ВКП по отношение на окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следствения отдел в СП.

✓ Изготвяне на доклади, информации и анализи на дейността на НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следствения отдел в СП.

✓ Подготвяне на проекти на становища по въпроси, касаещи дейността на НСлС и окръжните следствени отдели.

✓ Проучване на статистическите анализи и други обобщени данни за дейността на НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следствения отдел в СП и предлагане на конкретни мерки за подобряване на сръчността и качеството на разследването.

✓ При възлагане от директора на НСлС или негов заместник, изготвяне на криминологични анализи за състоянието, структурата, динамиката, причините и тенденциите на престъпността, подпомагани от експерти.

✓ Изготвяне и актуализиране на типови методики за разследване на определени видове престъпления, при съгласуване и взаимодействие с отдел 05 „Аналитичен“ във ВКП.

✓ Участие в работни групи по изготвяне на становища във връзка с изработването на нормативни актове и в изготвянето на проекти на вътрешни актове в НСлС.

✓ Съдействие за изработването и организиране на изпълнението на програмите за обучение и за повишаване на квалификацията на следователите от НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следствения отдел в СП.

✓ Събиране, анализиране и поддържане на регистър за информацията относно проведени обучения с участието на следователи от НСлС, по теми и по обучаеми лица. Периодично предоставяне на информация на директора на НСлС за завършени обучения на следователи от НСлС.

Отделно от функционалните си задължения, следователи от НСлС участват в различни комисии⁷, работни групи⁸, като лектори в различни семинари, обучения и

⁷ Комисията по атестирането и конкурсите към ПК на ВСС, Националната комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет, Националният съвет по наркотични вещества към Министерството на здравеопазването, Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет

⁸ Постоянна работна група към Националната комисия за борба с трафика на хора, Постоянна комисия, която осъществява унищожаване на наркотични вещества, веществени доказателства по приключени ДП, както и такива, от които са отделени представителни проби, съгласно чл. 16, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за съхраняване и унищожаване на наркотични вещества, растения и прекурсори, както и вземане на представителни проби от тях; работна група формирана във връзка с реализация на предложените от ПРБ, съобразно компетентността ѝ, мерки, одобрени с Решение № 806/06.11.2020 г. в отговор на препоръките и посочените предизвикателства, съдържащи се в Доклада на Европейската комисия от 30.09.2020 г. относно върховенството на закона за 2020 г. (т. II.1 от Плана); работна група, сформирана във връзка с необходимостта от осигуряване и поддържане на траен вътрешен за ПРБ механизъм, като елемент на алгоритъма за взаимодействие между ведомствата, ангажирани с наказателното производство, с процесуалното представителство на Република България пред ЕСПЧ и с процеса на изпълнение на решенията на Съда, свързани с провеждането на ефективно разследване; във връзка с обсъждане на проект на Споразумение за сътрудничество и взаимодействие между ПРБ, МОСВ, МВР, МЗ и Агенция „Митници“; работна група, която да извърши подготовка за внедряване в експлоатация на Унифицираната информационна система на Прокуратурата на Република България (УИС на ПРБ) в Националната следствена служба, във връзка с преминаване на деловодната обработка на данните от автоматизирана информационна система „Документооборот“ и Централизираната информационна система на следствените служби в УИС на ПРБ за анализ на актуалното състояние и условията, позволяващи на ПРБ да осигурява ефективно наказателно разследване, в съответствие със стандартите на ЕКПЧ; за актуализиране на оперативни

курсове, в обучителни процеси на магистрати и съдебни служители. Следователи са постоянни и временни преподаватели в Националния институт на правосъдието. Двама следователи от НСлС са членове на Комисията по атестирането и конкурсите към ПК на ВСС.

Националната следствена служба е определена за орган за изпълнение на задълженията на Република България по чл. 14 и чл. 15 от Директива (ЕС) 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за борба с измамите и подправянето на непарични платежни средства и за замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета (Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета), което се отнася до всички разследвания, свързани с криптовалюти. Със заповед на заместник-директор на НСлС, отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС е определен като Национално звено за контакт във връзка с обмен на информация по смисъла на чл. 14 от Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета. НСлС е и допълнителна точка за контакт за защита и подпомагане на жертвите на тероризма и новата Стратегия на ЕС за правата на пострадалите.

Анализ на дейността на специализираните отдели в НСлС за 2021 г.

Структурата на Националната следствена служба, е определена със заповед на главния прокурор, считано от 03.08.2020 г., както следва: отдел 01 „Специализиран“; отдел 02 „Криминален“; отдел 03 „Стопански“; отдел 04 „Финансови разследвания“; отдел 05 „Аналитично-методически“. Със заповедта са определени и функционалните задължения на следователите от отделите, както и щатната численост на следователите в отделите.

С Решение на ПК на ВСС⁹ една свободна длъжност „следовател“ от щата на НСлС е трансформирана в щатна длъжност „заместник на административния ръководител – заместник директор“ на НСлС, считано от датата на вземане на решението.

Разпределението на досъдебните производства, молбите за правна помощ и преписките в НСлС, включително и съдържащите класифицирана информация, се разпределят на принципа на случайния подбор чрез модула за случайно разпределение на УИС-3, съгласно заповед на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването и при спазване на Правилата за приложението на разпределението на преписките и досъдебните производства на принципа на случайния подбор, утвърдени със заповед на главния прокурор.

Със заповед на директора на НСлС, считано от 01.02.2021 г., е създадена група за разпределение на досъдебни производства и молби за правна помощ – „Компютърни престъпления и събиране на електронни доказателства“, разпределена в две групи, както следва:

I група: Досъдебни производства за престъпления по Глава девета „а“ и по чл. 212а от Глава пета от Особената част на Наказателния кодекс, както и по други, възложени им от директора на НСлС, досъдебни производства.

II група: Молби за правна помощ за престъпления по Глава девета „а“ и по чл. 212а от Глава пета от Особената част на Наказателния кодекс, както и по други възложени им от директора на НСлС молби за правна помощ.

През отчетната 2021 г. заместник-директорите, при намалена натовареност, са извършили разследване по 13 ДП, от които 8 ДП останали от предходен период, 5 ДП новопостъпили. Приключени са 2 ДП – с мнение за прекратяване. Неприключени към 31.12.2021 г. са останали 11 ДП. Извършено е и разследване по 1 ММПП, която в отчетния период е приключена.

процедури от Националния план за защита при бедствия, приет с Решение № 1004/12.12.2012 г. на МС; работна група за разработване на стандарти и оперативни процедури за взаимодействие и координация при дейности с източници на йонизиращи лъчения и др.

⁹ Решение по Протокол № 45/21.12.2021 г., т. 2.1.

Специализиран отдел 01 „Специализиран“ в НСлС

Щатната численост на следователите от отдел 01 „Специализиран“ през 2021 г. е 10 следователи, като дейността им се подпомага от четирима съдебни деловодители.

През отчетния период следователите от отдела са провеждали разследване по 57 досъдебни производства, определени както чрез принципа на случайно разпределение, така и в сформирани с разпореждане на директора на НСлС разследващи екипи. Броят на разследваните в отдела досъдебни производства представлява 14.84% от общо разследваните ДП в НСлС. От тях 29 ДП са останали неприключени от предходен период, 23 са постъпили през настоящия отчетен период, от които 10 ДП са новообразувани, 12 ДП са превъзложени и 1 ДП е образувано чрез разделяне. Продължени са 5 ДП.

Приключени са 30 дела, което представлява 52.63 % от разследваните ДП в отдела и 7.81 % от общо разследваните ДП в НСлС за 2021 г. От тях 3 ДП (10%) са изпратени с мнение за съд, 22 ДП (73,33%) – с мнение за прекратяване, 4 ДП (13,33%) – с мнение за спиране и 1 ДП (3,33%) е изпратено на друга служба.

Неприключени в края на отчетния период са останали 27 досъдебни производства, което е 47.36% от разследваните в отдела и 7.03% от общо разследваните в НСлС.

Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 5,70. Средният брой приключени ДП е 3. Средният брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател в отдела е 0,30.

През 2021 г. следователи от специализирания отдел 01 „Специализиран“ в НСлС са работили по 32 молби за правна помощ, като от предходен период неприключени са останали 12. Възложените за изпълнение са 20 ММПП. Изпълнени са 28, или 87.5% от изпълняваните в отдела ММПП. Останалите в края на отчетния период са 4 молби.

Средният брой изпълнявани ММПП и ЕЗР от един следовател в отдела е 3,20, а средният брой приключени ММПП и ЕЗР от един следовател в отдела е 2,80.

Броят на разследванията в екипи с водещи следователи от други отдели в НСлС, в които участват и следователи от отдела, е 25 ДП. От тях по 14 ДП следователи от отдел 01 „Специализиран“ са били водещи разследването, а по останалите 11 ДП са били допълнително включени в екипа. От разследваните в екип ДП са приключени 15, което съставлява 60% от разследваните с участието на следователи от отдел 01 „Специализиран“ на НСлС екипни дела в отчетния период.

По-голямата част от разследваните досъдебни производства се отличават със специфичен предмет на разследване (за престъпления по чл. 353 от НК – 8, по чл. 343 НК – 7 и др.), значителен обем от материали, престъпна дейност на повече от две лица, голям кръг пострадали лица, както и многобройни квалифициращи престъпната дейност признаци.

От следователите от отдела са изготвени 108 постановления за назначаване на експертизи, по-голяма част от които са комплексни, изискващи познания в няколко области. Посетили са местопроизшествия, свързани с авиационни и корабни инциденти¹⁰, ПТП с голям брой загинали и пострадали (автомагистрала Струма), с неправилно съхранение на опасни отпадъци на територията на различни населени места в страната, както и огледи във виртуалното пространство. За пръв път е проведено разследване за извършени престъпления по чл. 340, ал. 3 НК и чл. 341а, ал. 3 НК.

Констатира се стремеж, разследванията да приключват по същество, като малка част от приключените дела са изпратени с мнение за спиране – 4. Основни причини за неприключване на ДП са спецификата на самия предмет на възложените разследвания, дългият период, който е изминал от образуване на ДП до превъзлагането му за разследване в НСлС, обемът и сложността на експертите, големият брой свидетели, които следва да бъдат установени и призовани, като голяма част от тях живеят на територията на цялата страна и чужбина. Последното в много случаи налага

¹⁰ Разбилият се самолет в с. Мирково, принудително приземяният самолет на Еър Франс на летище София, корабът Vega Su, заседнал в плитчините до с. Камен бряг.

командирането на следователите от отдел 01 „Специализиран“ в различни населени места за извършване на действия по разследването, като и изготвянето на предложения за изпращане на МПП или ЕЗР. Пречка за срочното приключване на досъдебните производства е и ограниченият брой експерти в областта на престъпленията по чл. 353в, ал. 1 НК и по чл. 356к, ал.1 НК. Не на последно място, следва да се отбележи и че през отчетния период приключването на разследването по част от досъдебните производства и изпълнението на следствени поръчки е допълнително затруднено от пандемията от COVID-19.

Предприети са мерки за повишаване на качеството на разследванията.

Констатира се неравномерна натовареност на отделни следователи в различни периоди на отчетния период. Това налага предприемането на мерки за нейното преодоляване, чрез сформирането на разследващи екипи по обемни и сложни от фактическа и правна гледна точка дела.

Специализиран отдел 02 „Криминален“ в НСлС

Щатната численост на следователите от отдел 02 „Криминален“ в НСлС е определена на 11 следователи. През 2021 г. броят на реално работилите следователи е 8, като дейността им е подпомагана от трима съдебни деловодители.

През отчетния период следователите в отдела са провеждали разследване по общо 72 досъдебни производства, определени както чрез принципа на случайно разпределение, така и в сформирани с разпореждане на директора на НСлС разследващи екипи. Броят на разследваните досъдебни производства представлява 18.75% от общо разследваните ДП в НСлС. От тях останали неприключени от предходен период са 55 ДП, постъпили са 11 нови ДП, от които 2 ДП са новообразувани и 9 – превъзложени.

Приключените дела са общо 21, което представлява 29.16% от разследваните в периода ДП. От тях 1 ДП (4.76% от приключените в отдела) е изпратено с мнение за съд, 12 ДП (57,14% от приключените) са изпратени с мнение за прекратяване, 6 ДП (28,57% от приключените) са изпратени с мнение за спиране и 2 ДП (9,52% от приключените) са изпратени по компетентност.

Неприключени в края на отчетния период са останали 51 досъдебни производства, което съставлява 70.83% от разследваните ДП и 13.28% от общо разследваните в НСлС.

Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 9, а средният брой приключени ДП от един следовател в отдела е 2.63. Средният брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател в отдела е 0.13.

През 2021 г. следователи от специализирания отдел 02 „Криминален“ в НСлС са работили по 37 молби за правна помощ, като от предходен период неприключени са останали 14 молби. Възложени за изпълнение са 23. Изпълнени са 32 ММПП, или 86.49%. Останалите неизпълнени в края на отчетния период молби са 5.

Средният брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдела е 4,63, а средният брой приключени ММПП и ЕЗР от един следовател в отдела е 4,00.

С оглед спецификата на разследваните ДП в отдела, са създадени екипи по 15 ДП, по които водещ е следовател от отдел 02 „Криминален“. Същевременно следователи от отдел 02 в НСлС участват и в екипи по разследване на 5 ДП, по които водещи разследването са следователи от други отдели в НСлС.

Разследването е приключило по 7 ДП, разследвани в екип.

Със заповед на директора на НСлС, чрез системата за случайно разпределение УИС-3 на следователите от отдела са разпределени преписки за разпореждане с веществени доказателства по приключени ДП, разследвани от бившия криминален отдел на НСлС. Липсата на надлежно оформени документи и информация е създавало сериозни затруднения за срочното приключване на преписките. През периода в отдел 02 „Криминален“ в НСлС са възложени 8 преписки, от които е приключена 1. Неприключени към 31.12.2021 г. са останали 7 преписки за разпореждане с ВД.

Следовател от отдела участва в работата на Националната комисия за борба с трафика на хора, като член на постоянна работна група. Друг следовател от отдела е

определен за участник в работната група към Националния съвет по наркотичните вещества, създадена със заповед на министъра на здравеопазването.

Част от досъдебните производства, възложени за разследване в отдела, се отличават със специфичен предмет на разследване, значителен обем материали, характеризират се с наличие на престъпна дейност на повече от две лица, разширен кръг пострадали лица, както и квалифициращи престъпната дейност признаци.

От представените по-горе данни и техния анализ може да бъде направен извод, че следователите полагат усилия за успешно приключване на възложените им за разследване досъдебни производства в разумен срок, не се констатира необосновано забавяне на разследванията. Създадена е много добра организация, планиране и координация на действията по разследването на следователите от отдел 02 „Криминален“ в НСлС, което води и до успешно приключване на възложените за разследване дела.

От анализа на дейността на следователите в специализирания отдел 02 „Криминален“ в НСлС се очертават няколко причини, поради които делът на приключените досъдебни производства не е по-голям, а именно:

- ✓ спецификата на предмета на възложените разследвания;
- ✓ дългият период, който е изминал от образуването на част от ДП до превъзлагането за разследване в НСлС;
- ✓ големият обем документи, множеството лица за разпит, които живеят на територията на различни населени места, както и поради обявената епидемична обстановка;
- ✓ сложността на експертизите, бавното изпълнение на международните молби за правна помощ и ЕЗР;
- ✓ честата смяна на наблюдаващите прокурори, което води до даване на нови указания, след като разследването е приключено и са изпълнени всички указания, дадени от предходен наблюдаващ прокурор;
- ✓ в някои случаи, при разследването на данъчни престъпления, в хода на воденото разследване се дават указания от наблюдаващите прокурори, чрез които се разширява кръгът от фирми и данъчния период. Горното води до невъзможност, разследването да приключи в разумни срокове.

За повишаване на качеството на разследванията са предприети следните мерки:

- ✓ провеждане на работни съвещания в отдел 02 „Криминален“ в НСлС, на които да се обсъждат проблемите, възникнали в хода на разследване по делата, и намиране на решения за тяхното преодоляване;
- ✓ регулярни доклади и инициране на срещи с наблюдаващите прокурори;
- ✓ включването на следователи в повече обучителни програми за повишаване на квалификацията, в това число и за разследване на данъчни и компютърни престъпления.

Специализиран отдел 03 „Стопански“ в НСлС

Щатната численост на следователите от отдел 03 „Стопански“ в НСлС през 2021 г. е 13 следователи. Броят на реално работилите следователи е 12, като дейността им е подпомагана от четирима съдебни деловодители.

През отчетния период следователите в отдела са провели разследване по общо 85 досъдебни производства, определени както чрез принципа на случайно разпределение, така и в сформирани с разпореждане на директора на НСлС разследващи екипи. Броят на разследваните досъдебни производства съставлява 22.14% от общо разследваните ДП в НСлС. От тях останали неприключени от предходен период са 58 ДП, нопостъпили са 20 ДП, от които 3 са новообразувани и 17 са превъзложени досъдебни производства. Продължени са 7 ДП, от които 1 е върнато с указание на прокурор, 4 са възобновени след спиране, 1 – след отмяна на прекратяване и 1 – върнато на прокурор от съдебна фаза.

Приключените дела са общо 29, което е 34.11% от разследваните ДП в отдела и 2.34% от общо разследваните ДП в НСлС през 2021 г. От тях 3 ДП (10.34% от приключените в отдела) са изпратени с мнение за съд, 18 ДП (62.06%) са изпратени с мнение за прекратяване, 6 ДП (20.68%) са изпратени с мнение за спиране и 2 ДП (6.89%)

са изпратени на друга служба. Неприклучени в края на отчетния период са останали 56 досъдебни производства.

Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 7.08. Средният брой приключени ДП от един следовател в отдела е 2.42. Средният брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател в отдела е 0.25.

През 2021 г. следователи от специализирания отдел 03 „Стопански“ в НСлС са работили по 68 молби за международна правна помощ, което съставлява 39% от молбите за правна помощ на производство в НСлС (176 ММПП), като от предходен период са останали неприклучени 17 ММПП. Възложени за изпълнение са 51 молби. Изпълнените следствени поръчки през отчетния период са 52, или 76.47% от изпълняваните в отдела. Останалите в края на отчетния период ММПП са 16.

Най-много поръчки за международна правна помощ са получени от САЩ – 16. На второ място по изпратени молби са съответните компетентни органи от Република Турция – 12, Руската федерация – 6, Украйна – 5. Изпълнението е в разумни срокове, като по-голяма част от тях са приклучени в едномесечен и двумесечен срок от възлагането им.

Средният брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдела е 5.67, а средният брой приклучени ММПП – 4.33.

Към края на отчетния период следователи от отдел 03 „Стопански“ са включени в съвместни екипи за разследване по 19 ДП, като реално разследването се осъществява от екип само по 3 ДП.

Следовател от отдела участва в почти всички ДП и ММПП, свързани с т. нар. „компютърни престъпления“, като част от разследващите екипи. Участвал е и в две международни операции, свързани с киберпрестъпления, едната от които съвместно с ФБР, МП на САЩ, ВКП, НСлС и ГДБОП от България.

Със заповеди на директора на НСлС са уредени редът и организацията за провеждане на разпит на лица чрез видеоконференция или телефонна конференция в НСлС. Предварителната координация и съгласуване с отсрещната страна при извършване на тези действия е възложена на двама следователи от специализирания отдел 03 „Стопански“.

От горепосочените данни може да се направи извод, че следователите са поддържали същия висок работен интензитет, с който са работили и през предходни отчетни периоди. В отдел 03 има само две ДП, чието разследване в НСлС се провежда от началото на 2018 г.

Причините за останалите неприклучени досъдебни производства се дължат на това, че в голямата си част възложените за разследване досъдебни производства са със значителен по обем материали и се характеризират с наличие на усложнена престъпна дейност.

Констатират се следните обективни причини за продължително разследване на досъдебните производства:

✓ Събиране, анализ и оценка на голям обем от доказателствени материали – предметът на разследване по някои производства включва множество престъпления, извършени през продължителни периоди от време, разпити на множество свидетели. Това отнема време, значително над обичайното за приклучване на дела с по-тясно очертан предмет на разследване.

✓ Назначаване на сложни експертизи, които изследват дейността на няколко търговски дружества (при дела по чл. 255 НК), обикновено за дългогодишен период и приобщената в тази връзка голяма по обем документация.

✓ Значителна част от приклучените дела с мнение за прекратяване (18 ДП) са прекратени на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК, т.е. деянието не е извършено или не съставлява престъпление.

Основанието за повечето от спрените дела е, че извършителят на престъплението не е разкрит или се чака отговор на изпратена молба за правна помощ.

Съотношението на броя на приклучените в отдел 03 през годината 29 ДП, отнесени към броя на новопостъпилите (в т.ч. новообразувани) – 3 ДП и превъзложени – 17 ДП или общо 20 дела, сочи положителен за отчетния период баланс с 9 ДП.

Следователите в отдела спазват стриктно процесуалните срокове за разследване. Изпълняват се писмените указания на наблюдаващите прокурори. Във възможно най-кратки срокове се изпълняват възложените следствени поръчки по ММПП.

На следователите от отдела не са налагани дисциплинарни наказания през отчетния период. Много от следователите в отдела участват в различни обучителни мероприятия.

Приоритети в организацията на работа в отдел 03 „Стопански“

Независимо от обективните трудности, свързани с продължилата и през 2021 г. пандемична обстановка, в отдел 03 „Стопански“ е налице добра ритмичност на провежданите действия по разследването, която следва да бъде запазена, и усилията, насочени основно към осигуряване на високо качество, всеостранност и срочност на водените разследвания. Целта е преодоляване на субективните фактори, водещи до забавяне на делата.

Продължаване на практиката, писменият доклад по чл. 203, ал. 4 НПК да е навременен, изчерпателен и да дава реална възможност на прокурора за запознаване със събраните доказателства.

От представените по-горе данни и техния анализ може да бъде направен извод, че през отчетния период в отдела са положени усилия за срочно и качествено приключване на възложените досъдебни производства в разумен срок.

Следователите от отдел 03 „Стопански“ разполагат с професионален капацитет и възможности да се справят ефективно с възложената им работа както чрез интензивни следствени действия, така и с намирането на адекватни мерки за преодоляване на обективни пречки в дейността им.

Специализиран отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС

През 2021 г. щатната численост на следователите от отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС е 15 следователи, като реално работилите са 13 следователи. Дейността им се подпомага от четирима съдебни деловодители.

През отчетния период следователите от отдела са провели разследване по общо 115 досъдебни производства, определени както чрез принципа на случайно разпределение, така и в сформирани с разпореждане на директора на НСлС разследващи екипи. Броят на разследваните ДП съставлява 29.95% от общо разследваните ДП в НСлС. От тях неприключени от предходен период са 86 ДП, или 28.22% от общо 241 неприключени досъдебни производства в НСлС към 31.12.2021 г. Постъпилите през настоящия отчетен период ДП са 24, от които 10 са новообразувани, 13 са превъзложени и 1 ДП е образувано чрез разделяне.

Приключените дела са общо 47, или 40.87% от разследваните ДП в отдела и 12.24% от общо разследваните ДП в НСлС за 2021 г. От тях 14 ДП (29.78%) са изпратени с мнение за съд, с 21 обвиняеми лица, 19 ДП (40.43%) са изпратени с мнение за прекратяване, 12 ДП (25.53%) са изпратени с мнение за спиране и 2 ДП (4.26%) са изпратени на друга служба. Неприключени в края на отчетния период са останали 68 досъдебни производства.

Анализът на данните за 2021 г. сочи увеличение на броя на досъдебните производства, приключени с мнение за съд – общо 14 за 2021 г., с 21 обвиняеми лица, при приключени с мнение за съд през 2020 г. 8 досъдебни производства с 8 обвиняеми лица и през 2019 г. приключени с мнение за съд досъдебни производства – 5, с 6 обвиняеми лица.

Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 8.85. Средният брой приключени ДП от един следовател в отдела е 3.62. Средният брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател в отдела е 1.08.

През отчетния период следователите от отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС са работили по 20 молби за международна правна помощ, като от предходен период са останали неприключени 2 ММПП. Възложени за изпълнение са 18 молби. Изпълнените ММПП през отчетния период са 17, или 85% от изпълняваните в отдела. Останалите в края на отчетния период ММПП са 3.

Средният брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдела е 1.54., а средният брой приключени ММПП от един следовател в отдела е 1.31.

Броят на разследванията в екипи с водещи следователи от други отдели в НСлС, в които участват и следователи от отдела, са 25 ДП. От тях по 14 екипни ДП следователи от отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС са били водещи разследването, а по останалите 11 ДП са били допълнително включени в екипа. От разследваните в екип ДП са приключени 15, или 60% от разследваните с участието на следователи от отдела.

На следователите от отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС се възлагат за разследване досъдебни производства и молби за правна помощ с особена фактическа и правна сложност за престъпления по Глава седма от Особената част на Наказателния кодекс, както и по други текстове, възложени от директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването.

През годината се запазва тенденцията, на следователи от НСлС да се възлагат основно дела за престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната система.

При възлагането на делата продължава тенденцията, големият процент от възложените за разследване на НСлС досъдебни производства през 2021 г., и в частност на следователи от отдел 04 „Финансови разследвания“, да е на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК.

Работата на следователите от отдел 04 на НСлС се отличава с висока ефективност и качество на разследването, като компетентността е в широк спектър.

Констатира се стремеж, разследванията да приключват в разумни срокове и да бъдат решавани по същество от наблюдаващите прокурори, като незначителна част от приключените дела са изпратени с мнение за спиране. Работата в екип по делата с фактическа и правна сложност е предпоставка за успешното и в срок приключване на разследването, събирането на доказателства, включени в предмета на доказване по даденото досъдебно производство и възможност за неговото своевременно приключване и решаване по същество от наблюдаващия прокурор. Констатират се все по-малко пропуски при планиране и извършване на отделните действия по разследването между членовете на екипа, което от своя страна води до оптимизиране на работата по съответното разследване и максимално използване на капацитета на всички участващи в разследващия екип.

В отдела е създадена необходимата организация за приемане, анализ и планиране на действията по разследването, с цел разкриване на обективната истина по възложените за разследване досъдебни производства на следователите от отдел 04 в НСлС.

Независимо от изложеното, с оглед обема на разследване, фактическата и правна сложност на повечето досъдебни производства, разследването по този вид дела продължава с години. Най-общо причините за това са следните:

✓ образуването на досъдебни производства при липса на достатъчно данни за извършено престъпление против данъчната система (като законен повод и достатъчно данни много често се използват ревизионни актове, ревизионни доклади и приложенията към тях, изводите от които сочат липса на реални доставки и реална търговска дейност от данъчно задълженото лице, обект на разследването; за извършени документни престъпления, но не и за престъпления по чл. 255 и сл. НК). Независимо от това се образува досъдебно производство, по което се провежда разследване, използва се капацитет, разходват се финансови средства и като краен резултат се очертава липсата на ефективност;

✓ образуване на досъдебни производства за престъпление по чл. 255 НК с включване в предмета на разследване на повече от едно данъчно задължено лице, което на практика означава провеждане на разследване по няколко досъдебни производства, с оглед спецификата на разследване на този вид престъпления;

✓ игнорира се основен принцип на ЗДДС, че данък се дължи при реално извършена доставка на стока или услуга, а на база използването на счетоводни документи се избягва плащането на данъчни задължения. В тази връзка образуваните досъдебни производства следва да са насочени към фирмите с реална търговска дейност; към тези, които чрез използване на неистински или на документи с невярно съдържание неоснователно приспадат данъчен кредит и причиняват щети на държавния бюджет;

✓ честите смени на наблюдаващия прокурор за делата по чл. 255 НК и даваните различни указания от всеки следващ прокурор, с оглед неговото виждане относно разследването на този вид престъпления;

✓ задължително прилагане на нормата на чл. 242 НПК, с оглед нейното съдържание и систематично място в НПК;

✓ даването на указания от наблюдаващия прокурор, които не са съобразени с предмета на доказване по делото и по своето същество водят до разширяването му и затрудняват своевременното приключване на разследването.

Запазва се тенденцията от предходните години, възлаганите за разследване досъдебни производства на следователи от НСлС да не са новообразувани, а такива, които са разследвани години наред от други разследващи органи или следователи от следствените отдели в окръжните прокуратури, немалка част от които са на границата на изтичаща давност.

Провеждане на работни срещи от страна на ръководния състав на НСлС със следователите и с наблюдаващите прокурори по делата от обществен интерес, сформиране на разследващи екипи и планиране на конкретните действия по разследването, с цел провеждане и приключване на разследването в разумни срокове.

Приоритети в организацията на работа в отдел 04 „Финансови разследвания“ през 2022 г.

Създаване на условия за максимално използване на капацитета на следователите в условията на повишена натовареност.

Активна работа за преодоляване на субективните фактори, водещи до забавяне на делата.

Подобряване на комуникацията с прокуратурата и изграждане на работещ екип следовател/прокурор, чрез провеждане на периодични работни срещи с прокурори по конкретни досъдебни производства.

Приключване на останалите на производство дела, образувани преди 2018 г.

Контрол върху качеството и срочността на разследване.

Необходимост от извършване на анализ на всички образувани и неприключени досъдебни производства, които са с предмет на разследване – деяние по чл. 255 НК и обект – данъчно задължено лице, което не извършва реална търговска дейност, и съответно решаването им по същество от компетентната прокуратура с постановление за прекратяване или такова, когато давността за преследване по чл. 309 и чл. 2276 НК не е изтекла. Това ще даде възможност за решаване по същество на значителна част от висящите досъдебни производства по чл. 255 и сл. НК и ще повиши ефективността от работата на органите на досъдебното производство, като същевременно разследващите и наблюдаващите прокурори ще насочат вниманието и усилията си към онази част от досъдебните производства, които касаят реално извършени сделки по доставки на стоки или услуги между данъчно задължени лица, респективно установяване на онези от тях, които неправомерно са използвали неистински или документи с невярно съдържание, приспадали или възстановявали данъчен кредит, в резултат на което са били избегнати плащанията на данъчни задължения в големи или особено големи размери и реализиране на наказателна отговорност спрямо виновните лица.

Повишаване на ефективността на разследването, в т.ч. и чрез използване на екипния принцип на работа по досъдебни производства с особена фактическа и правна сложност, включително и чрез създаване на съвместни екипи със следователи от следствените отдели в страната.

Повишаване на професионалната квалификация на следователите чрез подходящи организационни формати.

От представените по-горе данни и анализа на резултатите от дейността на следователите и съдебните служители в отдела, може да бъде направен извод, че през отчетния период в отдел 04 „Финансови разследвания“ е създадена необходимата

организация за приемане, анализ, планиране, провеждане на действията по разследването и приключване на възложените за разследване досъдебни производства.

Специализиран отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС

Щатната численост на следователите от отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС през 2021 г. е 8 следователи, като реално работили са 6 следователи.

Дейността на следователите от отдела се подпомага от един съдебен деловодител и четири служители, заемащи длъжностите главен експерт, старши експерт, младши експерт и старши специалист.

Функционалните задължения на следователите от отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС се осъществяват в две направления:

- ✓ дейност по разследването;
- ✓ аналитично-методическа дейност – оказване на методическа помощ на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следствения отдел в СП по конкретни разследвания; изготвяне на доклади, информации и анализи на дейността на НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следствения отдел в СП и др.

През отчетния период следователите в отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС са провеждали разследване по общо 42 досъдебни производства, определени както чрез принципа на случайно разпределение, така и в сформирани с разпореждане на директора на НСлС разследващи екипи. Броят на разследваните в отдела досъдебни производства съставлява 10.94% от общо разследваните ДП в НСлС. От тях неприключените от предходен период са 28 ДП. Постъпилите нови ДП са 11, от които 8 са новообразувани и 3 са превъзложени.

Приключените дела са общо 14, което представлява 33.33% от разследваните ДП в отдела и 0.54% от общо разследваните ДП в НСлС за 2021 г. От тях 9 ДП (64,29%) са изпратени с мнение за съд, 2 ДП (14,29%) са изпратени с мнение за прекратяване, 3 ДП (21.43%) са изпратени с мнение за спиране. Неприключени в края на отчетния период са останали 28 досъдебни производства.

Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 7. Средният брой приключени ДП от един следовател в отдела е 2.33. Средният брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател в отдела е 1.50.

През 2021 г. следователи от специализирания отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС са работили по 18 молби за международна правна помощ, като от предходен период е останала неприключена 1 молба. Възложени за изпълнение са 17 ММПП. Изпълнени са 5, или 27.78% от изпълняваните в отдела. Останалите в края на отчетния период ММПП са 13.

Средният брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдела е 3, а средният брой приключени ММПП от един следовател в отдела е 0.83.

Броят на разследванията в екипи с водещи следователи от други отдели в НСлС, в които участват и следователи от отдела, са 25 ДП. От тях по 14 екипни ДП следователи от отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС са били водещи разследването, а по останалите 11 ДП са били допълнително включени в екипа. От разследваните в екип ДП са приключени 15 досъдебни производства.

От 01.02.2021 г. двама следователи от отдел 05 „Аналитично-методически“ са включени в състава на група за разпределение на досъдебни производства и молби за правна помощ в НСлС с предмет „Компютърни престъпления и събиране на електронни доказателства“.

През 2021 г. следователите в отдела са работили по 102 новопостъпили административни преписки и 9 преписки от предходен период. Всички преписки са приключени. Като по-характерни административни преписки, изпълнявани от отдела, може да бъдат посочени следните: актуализация на Правилата за сформирани на разследващи екипи; предоставяне на данни и изготвяне на справки за магистрати, във връзка с тяхно участие в различни конкурси и процедури по атестиране и др.; подготовка на проект на становище за Конституционния съд; становище относно проект на Наредба

за изменение и функциониране на Наредба № 8121з-465/26.08.2014 г. за организацията и функционирането на Националната Шенгенска система на РБ; извършване на проверка на всички ДП, по които има внесени парични гаранции, и др.

През отчетния период следователи от отдела са участвали в работни групи и комисии¹¹.

Следователите в отдела постигат обоснованост и пълнота при провежданите разследвания. Изпълняват стриктно, точно и в срок указанията на наблюдаващите прокурори. Спазват процесуалните срокове за разследване. През отчетния период не са констатирани нарушения, допускани от следователите в отдела.

Във връзка с дейността на разследващите екипи, в които участват следователи от отдела, завеждащият отдел 05 ежеседмично е осъществявал контакт с разследващите органи от отдела, като се е информирал лично за евентуални проблеми от различен характер. Такива не са били констатирани.

В отдел 05 „Аналитично-методически“ е създадена необходимата организация както по отношение на дейността по разследване, така и по отношение административно-методическата дейност.

¹¹ Работна група от представители на ВКП и НСЛС, сформирани във връзка с необходимостта от осигуряване и поддържане на траен вътрешен за Прокуратурата на Република България механизъм, като елемент на алгоритъма за взаимодействие между ведомствата, ангажирани с наказателното производство, с процесуалното представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека и с процеса на изпълнение на решенията на Съда, свързани с провеждането на ефективно разследване; работна група от представители на ВКП и НСЛС, сформирани във връзка с реализация на предложените от Прокуратурата на Република България, съобразно компетентността ѝ, и одобрени с Решение № 806/06.11.2020 г. мерки в отговор на препоръките и посочените предизвикателства, съдържащи се в Доклада на Европейската комисия от 30.09.2020 г. относно върховенството на закона за 2020 г. (т. II.1 от Плана); работна група във връзка с предстоящо обсъждане на проект на Споразумение за сътрудничество и взаимодействие между Прокуратурата на Република България, Министерството на околната среда и водите, Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването и Агенцията „Митници“; работна група, която да извърши подготовка за внедряване в експлоатация на УИС на ПРБ в Националната следствена служба, във връзка с преминаване на деловодната обработка на данните от автоматизирана информационна система „Документооборот“ и ЦИССС в УИС на ПРБ.

РАЗДЕЛ III

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ НА НСЛС И НА ДЕЙНОСТТА НА ОТДЕЛ ЕИСПП

Съгласно утвърденото длъжностно разписание на служителите от администрацията на Националната следствена служба за 2021 г. и Решения на Прокурорската колегия на ВСС по Протокол № 8/10.03.2021 г. (т. 35.1.) и Протокол № 43/08.12.2021 г. (т. 8.3.), към 31.12.2021 г. щатната численост на съдебните служеители в НСлС е 83 щатни бройки.

Специализираната администрация на НСлС се ръководи от съдебен администратор, подпомаган от административен секретар, и се организира в:

- ✓ отдел „Оперативен дежурен център“, който се ръководи от началник-отдел, пряко подчинен на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването;

- ✓ отдел „Криминалистика“, който се ръководи от началник-отдел, пряко подчинен на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването;

- ✓ служба „Регистратура и деловодство“, която се ръководи от завеждащ служба;

- ✓ служба „Документно обслужване“, която се ръководи от завеждащ служба;

- ✓ служба „Архив“, която се ръководи от завеждащ служба;

- ✓ служба „Защита на класифицираната информация“, която се ръководи от служител по сигурността на информацията;

- ✓ служители в специализираните отдели за разследване в НСлС.

Дейността на Националната следствена служба по направления финансово-стопански дейности, човешки ресурси, правни дейности, вътрешен одит, информационно обслужване и технологии, институционални и международни отношения, връзки с обществеността и протокол, стопанисване на сградния фонд и техническо обслужване се осигурява от служители в общата администрация в състава на АГП.

Отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС

Съгласно чл. 47 от Правилника за администрацията на Прокуратурата на РБ, в Националната следствена служба функционира отдел „Оперативен дежурен център“, при условията на непрекъснато 24-часово дежурство, оборудван с комуникационна техника.

Съгласно утвърденото длъжностно разписание на служителите от администрацията на НСлС, отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС се състои от 9 щатни бройки, от които: началник-отдел, три щатни бройки за длъжност „старши експерт“, две щатни бройки за длъжност „младши експерт“ и три щатни бройки за длъжност „пазач, невъоръжена охрана-пропускар“. Служителите от отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС подпомагат оперативно работата на следователите при разследването по досъдебни производства и молби за правна помощ и осигуряват работата на дежурните следователи, като осъществяват:

- ✓ непрекъснато дежурство за наблюдение на оперативната обстановка в страната, приемане на информация за извършени престъпления и докладването ѝ на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването;

- ✓ оперативно управление на силите и средствата на НСлС по всяко време на денонощието;

- ✓ координиране на действията с други държавни органи;

- ✓ изготвяне на справки от съответните информационни фондове, по искане на водещия на разследващия екип, при спазване на определения от директора на НСлС ред;

- ✓ технически контрол на сградите и територията на НСлС, постоянно следене на изградените в Националната следствена служба системи за сигурност (система за контрол на достъпа, сигналноохранителна и сигналнооповестителна системи, система за видеонаблюдение и пожароизвестителна система) и предприемане на съответни действия за поддържането на системите в изправност;

- ✓ осъществяване на пропускателния режим в сградите на НСлС.

Дежурният служител от отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС следи състоянието на оперативната обстановка в страната, приема съобщения и сигнали, отнасящи се до дейността на НСлС, от службите на МВР, от окръжните прокуратури, СГП и СП, от други ведомства и институции, обществени организации, граждани, средства за масово осведомяване и др. След получаване на сигнал, извършва допълнително проучване и анализ на наличната информация и уведомява незабавно директора на НСлС (или неговите заместници), с цел предприемане на действия по компетентност.

През 2021 г. в оперативния дежурен център са получени, регистрирани и докладвани общо 124 сигнала и съобщения за произшествия, извършени престъпления и други от общественозначим характер. Всички получени сигнали своевременно са докладвани на директора на НСлС, а при негово отсъствие – на определен заместник-директор на НСлС.

Според източника на информацията, сигналите се разпределят по следния начин:

- ✓ постъпила информация от магистрати и служители от структурата на ПРБ – 74;
- ✓ постъпили сигнали от структурни единици в състава на МВР – 46;
- ✓ подадени сигнали от частни лица – 3;
- ✓ регистриран сигнал във връзка с информация, получена от средствата за масово осведомяване – 1.

Според характера на получените сигнали, те се групират в следните направления:

- ✓ уведомления за участие в действия по разследването на експерт-криминалисти с работно място в следствените отдели в окръжните прокуратури, на които са разпределени мобилни центрове за разследване – 68;
- ✓ сигнали за незаконен трансфер на радиоактивни източници/материали през ГПКК на Република България – 37;
- ✓ уведомления за тежки пътнотранспортни произшествия – 6 (от които едно тежко пътнотранспортно произшествие с голям брой загинали, три произшествия в сферата на въздухоплаването и две железопътни катастрофи);
- ✓ уведомление за инцидент със заседнал кораб – 1;
- ✓ уведомления за локализация на лица, заложи за проследяване в системите за граничен контрол по ГКПП, ГПУ и РУ МВР в страната – 4;
- ✓ уведомления за възникнали инциденти, засягащи магистрати и съдебни служители – 3;
- ✓ уведомление за възникнал инцидент, засягащ служител от системата на МВР – 1;
- ✓ уведомление за възникнал пожар в старчески дом с голям брой загинали лица (с. Рояк, обл. Варна) – 1;
- ✓ уведомление за възникнал производствен взрив в обект на икономиката – 1;
- ✓ сигнали за провинение на лица, задържани в следствения арест на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42 – 2.

Отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС осигурява технически контрол на сградите и територията на НСлС и осъществява постоянен мониторинг на системите за сигурност в НСлС.

Служителите от отдела осъществяват контрол по спазването на пропускателния режим и охрана на сградите и района за сигурност на НСлС в работно и извънработно време, включващ: извършване на три обхода в тъмната част на денонощието на сградите, плаца и паркингите за служебни и лични автомобили в района на НСлС.

Със заповед на директора на НСлС е създаден ред за изпълнение на задълженията по чл. 14 и чл. 15 от Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета и на отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС е възложено да изпълнява функциите на *Национално оперативно звено за контакт* във връзка с обмен на информация по смисъла на чл. 14 от Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета, достъпно 24 часа в денонощието, седем дни в седмицата.

Отдел „Криминалистика“ в НСлС

Съгласно чл. 149, ал. 2, изр. 2-ро от Закона за съдебната власт и чл. 46 от Правилника за администрацията на Прокуратурата на РБ, в Националната следствена служба функционира отдел по криминалистика за подпомагане на разследването.

Служителите от отдел „Криминалистика“ на НСлС подпомагат експертно и технически работата на следователите и прокурорите при разследването на досъдебни производства, изпълнението на молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, като:

- ✓ участват в провеждане на действия по разследването и оказват специализирана помощ на следователите при откриването, фиксирането и изземването на следи и веществени доказателства;
- ✓ обезпечават технически провеждането и документирането на действия по разследването;
- ✓ извършват криминалистичен анализ на обстоятелства по досъдебни производства и съдействат на следователите при назначаване на експертизи;
- ✓ извършват експертизи за нуждите на досъдебното и на съдебното производство по наказателни дела;
- ✓ поддържат и обезпечават мобилните центрове за разследване, предоставени на НСлС и на окръжните прокуратури, СГП и СП;
- ✓ оказват методическа и техническа помощ на окръжните следствени отдели по конкретни разследвания, след съгласуване с директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването (за служителите с работно място в НСлС), респ. с административния ръководител на съответната окръжна прокуратура, СГП и СП (за служителите с работно място в следствения отдел), а в извънработно време, почивни и празнични дни – с дежурния служител от отдел ОДЦ, респ. дежурния следовател от съответния следствен отдел;
- ✓ при необходимост, извършват проверка в съответните информационни фондове във връзка с изготвяне на експертизи (експертни справки) по конкретни досъдебни производства или други действия по разследването, при спазване на определен от директора на Националната следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването ред.

Съгласно утвърденото длъжностно разписание на служителите от администрацията на НСлС, в сила от 01.01.2021 г., и Решение на Прокурорската колегия на ВСС по Протокол № 8/10.03.2021 г.(т. 35.1.), към 31.12.2021 г. отдел „Криминалистика“ в НСлС се състои от 27 щатни бройки, от които: служители с работно място в НСлС и служители с работно място в следствените отдели в окръжните прокуратури, СГП и СП (с разпределен мобилен център за разследване). В ПРБ са утвърдени Правила за определяне на организацията и работата на отделите „Криминалистика“ и „Оперативен дежурен център“ в НСлС и на мобилните центрове за разследване. Съгласно Правилата, в прокуратурите, на които са предоставени мобилни центрове за разследване, се назначават експерти-криминалисти и специалисти-криминалисти, които са на щат в отдела по криминалистика в НСлС, с работно място в съответната окръжна прокуратура. Те подпомагат технически работата на следователите и поддържат и обслужват мобилните центрове за разследване.

Изготвяне на експертизи от експерти в отдел „Криминалистика“

Съгласно чл. 6 от Правилата за организация и работата на отделите „Криминалистика“ и „Оперативен дежурен център“ на НСлС и на мобилните центрове за разследване, експертите от отдела се вписват в списъците за вещи лица по чл. 398 ЗСВ и изготвят криминалистични експертизи за нуждите на досъдебното и съдебно производство по наказателни дела.

Експертите от отдел „Криминалистика“ на НСлС извършват експертизи само във връзка с изпълнение на целите и функциите на отдел „Криминалистика“ на НСлС.

В отдел „Криминалистика“ към момента се извършват следните видове експертизи: почеркови, документно-технически, видеотехнически с идентификационна цел, лицево-идентификационни, технически, компютърно-технически, технически на комуникационни устройства, дактилоскопни, трасологически, балистични, фоноскопни, икономически и физико-химични (тютюн).

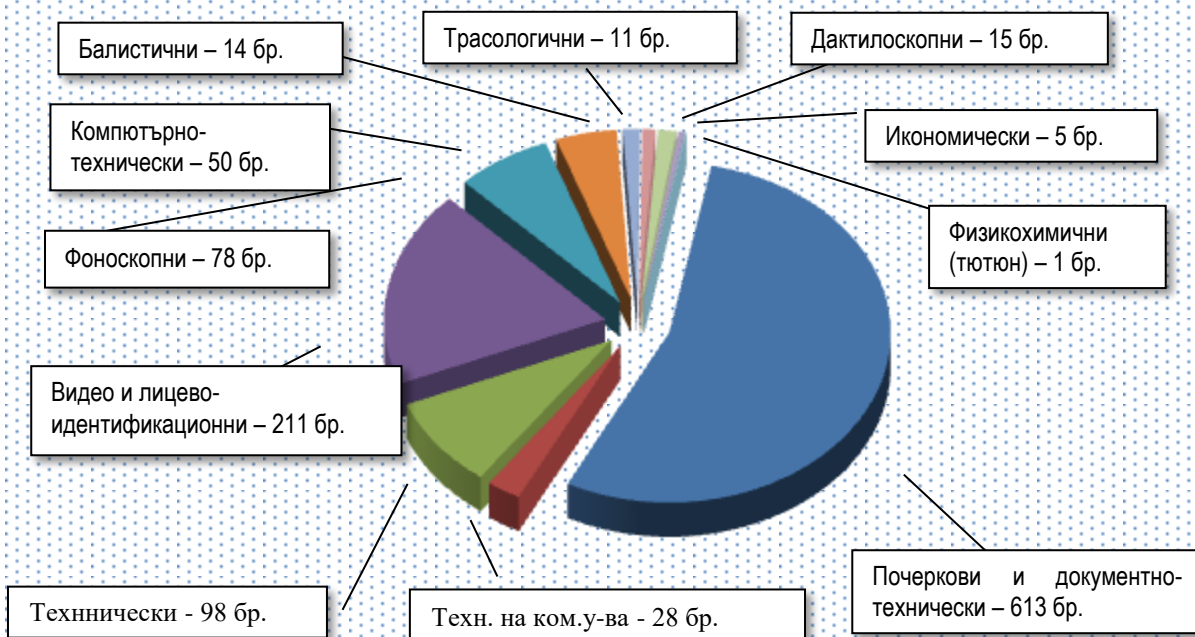
През 2021 г. служителите от отдел „Криминалистика“ в НСлС са извършили общо 1124 експертизи. От тях експертите с работно място в НСлС са изготвили общо 367 експертизи, от които 127 възложени от следователи в НСлС; 69 възложени от следователи в Следствения отдел в СГП; 42 възложени от следователи в Окръжния следствен отдел в ОП София; 39 възложени от следователи в Следствения отдел в Специализираната прокуратура и 90 възложени от магистрати в други следствени отдели в окръжните прокуратури в страната. Експертите от отдела с работно място в следствения отдел на съответната окръжна прокуратура с разпределен мобилен център за разследване през 2021 г. са изготвили общо 757 експертизи.

Служителите от отдел „Криминалистика“ с работно място в НСлС са извършили общо 39 технически експертни справки.

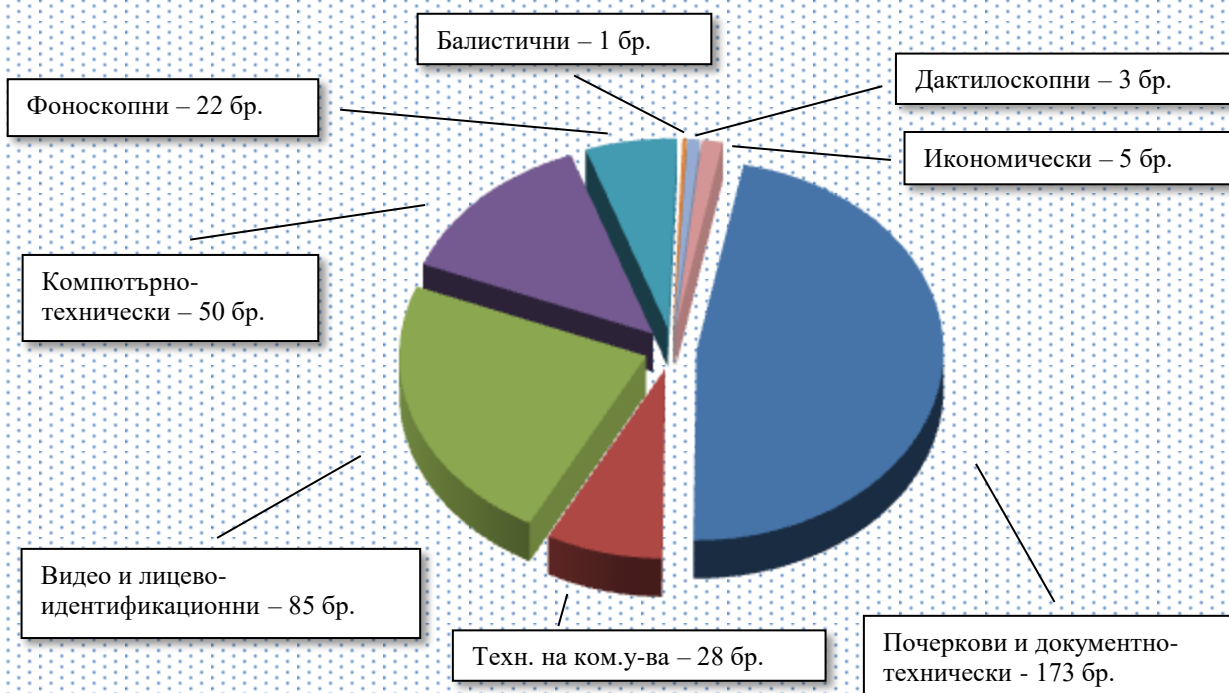
През годините се наблюдава трайна тенденция на нарастване на броя на възложените и изготвени експертизи от отдела (2016 г. – 51, 2017 г. – 75, 2018 г. – 194, 2019 г. – 384, 2020 г. – 886, 2021 г. – 1124).

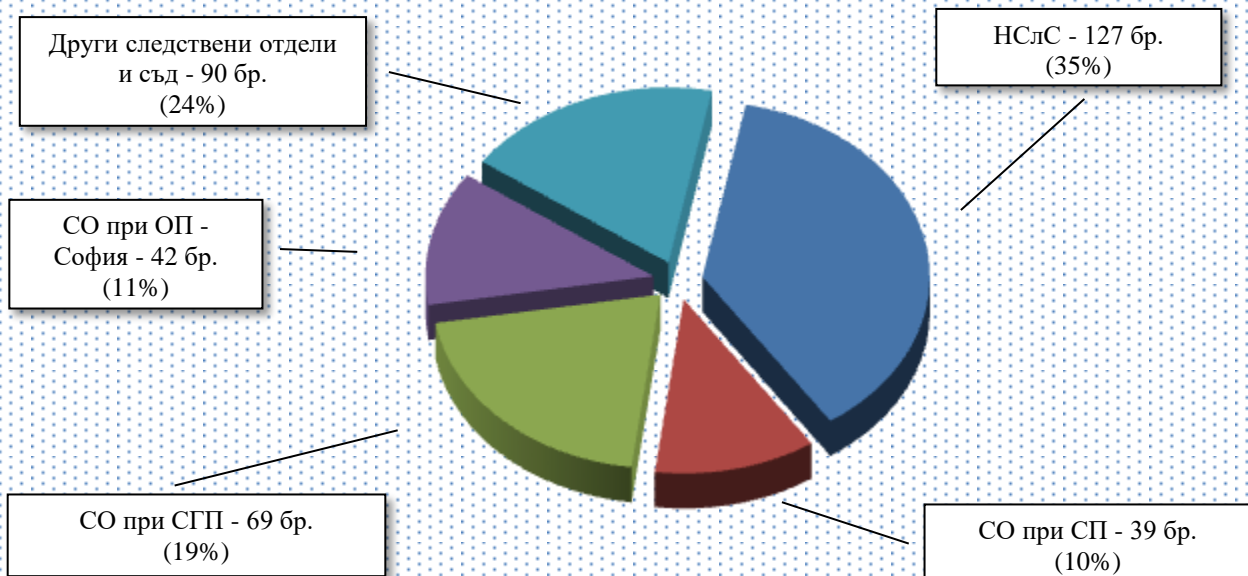
**Разпределение на изготвените експретизи от отдел
"Криминалистика" в НСлС през 2021 г.
по видове (общо 1124 бр.)**

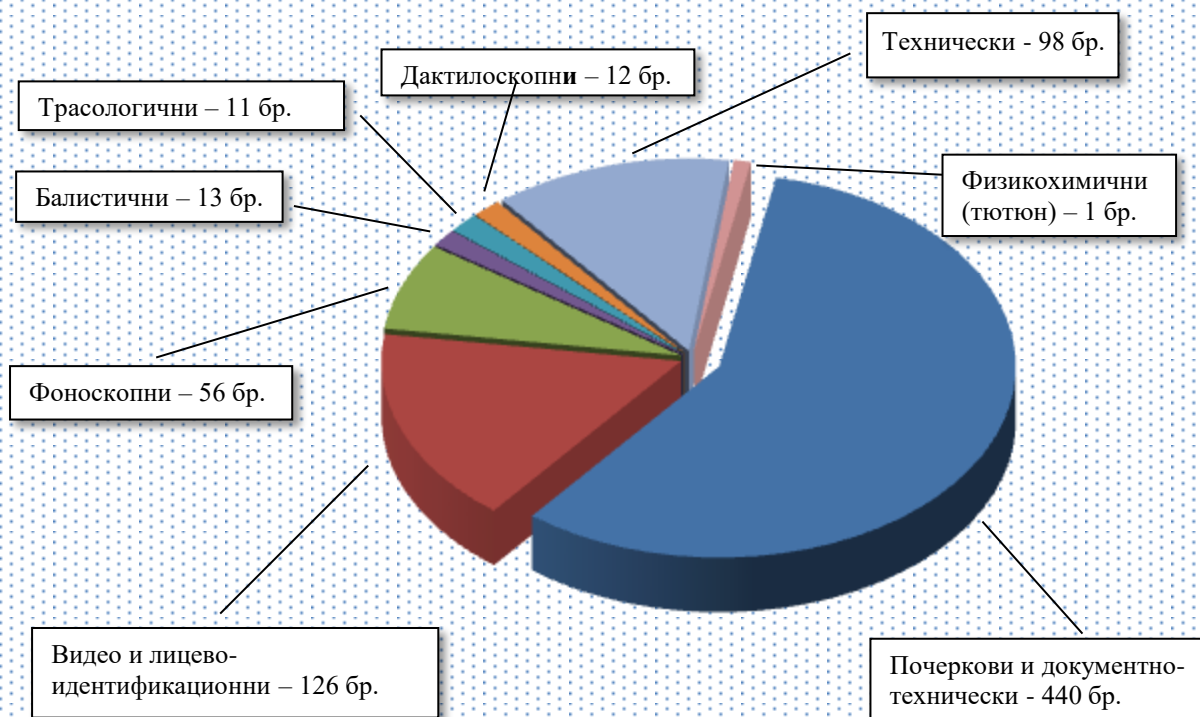
**Видове изготвени експретизи от служители от отдел
"Криминалистика" с работно място в НСлС
през 2021 г. (общо 367)**

Разпределение на възложените експретизи на служителите от отдел "Криминалистика" с работно място в НСлС през 2021 г. по възложители

Видове изготвени експретизи от служители от отдел "Криминалистика" в НСлС с работно място в следствения отдел на СГП, СП, ОП София, ОП Бургас, ОП Варна, ОП В. Търново, ОП Пловдив, ОП Ст. Загора, ОП Русе и ОП Благоевград през 2021 г. (общо 757)

Изготвени експертизи от служители от отдел „Криминалистика“ в НСлС с работно място в следствения отдел на съответната окръжна прокуратура през 2021 г. (по отдели)

СЛЕДСТВЕН ОТДЕЛ	ИЗГОТВЕНИ ЕКСПРЕТИЗИ
СО в ОП – Бургас	118
СО в ОП – София	108
СО в ОП – Русе	94
СО в СП	73
СО в ОП – Пловдив	72
СО в СГП	72
СО в ОП – Благоевград	72
СО в ОП – Варна	64
СО в ОП – Велико Търново	46
СО в ОП – Стара Загора	38
ОБЩО	757

Участие в действия по разследването на служители от отдел „Криминалистика“

Служителите от отдел „Криминалистика“ в НСлС освен изготвяне на експертизи, ежедневно подпомагат работата на следователите от Националната следствена служба и от следствените отдели в окръжните прокуратури, Софийската градска прокуратура и Специализираната прокуратура при провеждане на действия по разследването. Служителите с работно място в НСлС са на разположение за посещаване на всички видове местопроизшествия от следователи на НСлС, съгласно утвърден график от директора на НСлС. През отчетния период служителите с работно място в НСлС, както и тези с работно място в следствения отдел в съответната окръжна прокуратура, СГП и СП с разпределен мобилен център за разследване, са участвали в извършване на общо 729 действия по разследването¹² – огледи на местопроизшествия, огледи на веществени доказателства, претърсване и изземване, разпознаване на лица, следствени експерименти и др. Налице е трайна тенденция на нарастване на броя участия на служители от отдел „Криминалистика“ в извършване на действия по разследването. За сравнение, през 2020 г. служителите от отдела са участвали в 494, а през 2019 г. – в 294 действия по разследването.

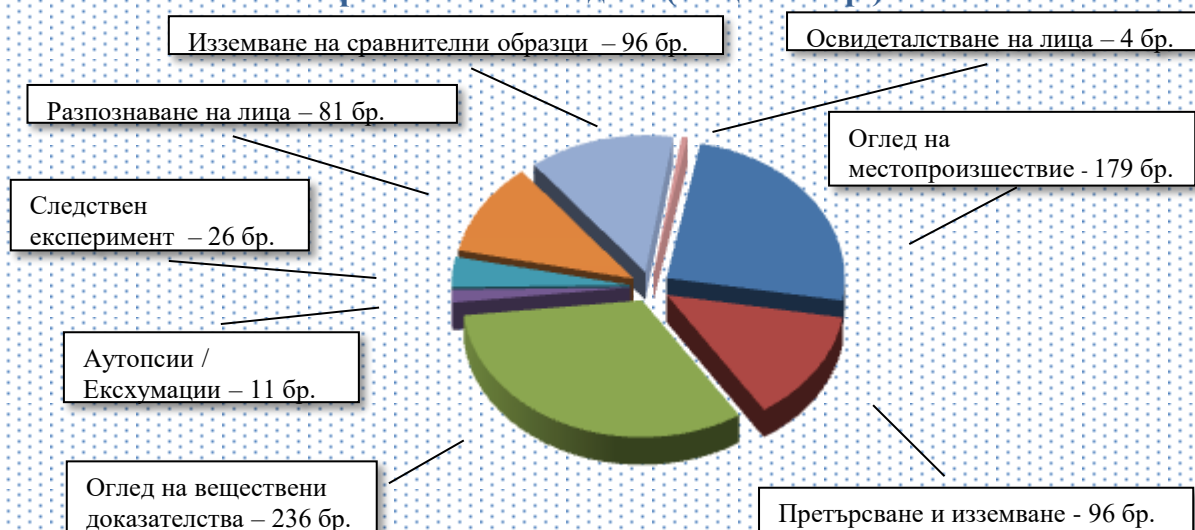
Изготвени са общо 1012 фотоалбума за извършени действия по разследването, от които 375 за разпознаване на лица по снимка и 637 от оглед на местопроизшествие, оглед на веществени доказателства и др. Служителите на длъжност „програмист-криминалист“ и „главен експерт-криминалист“ (техническо изследване на информационни и комуникационни устройства) са участвали в 45 действия по разследването при изземването на компютърно-информационни данни и такива от комуникационни устройства, от общо проведени 79 огледа на местопроизшествие, претърсване и изземване, следствени експерименти, оглед на веществени доказателства и др.

През 2021 г., във връзка с изпълнение на молби за правна помощ от САЩ, са проведени няколко съвместни операции на НСлС и Федералното бюро за разследване, свързани с разследвания на рансъмуер атаки, както и с Департамента по вътрешна

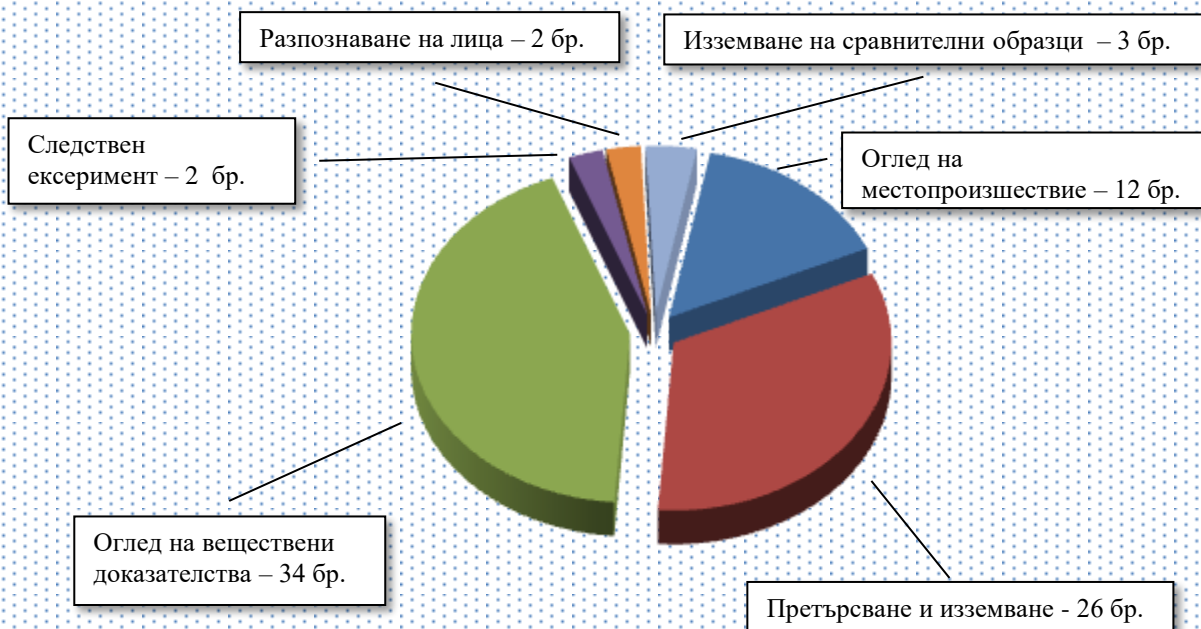
¹² Служителите с работно място в НСлС са участвали в 79 действия по разследването (от които 53 на НСлС, 13 на СО в СП, 6 на СО в СГП, 4 на СО в ОП София и 3 на ВОП София), а тези, с работно място в следствения отдел на съответната окръжна прокуратура – в 650 действия по разследването.

сигурност на САЩ, свързани с разследване на група от сайтове за разпространение на детска порнография, администрирани от български гражданин.

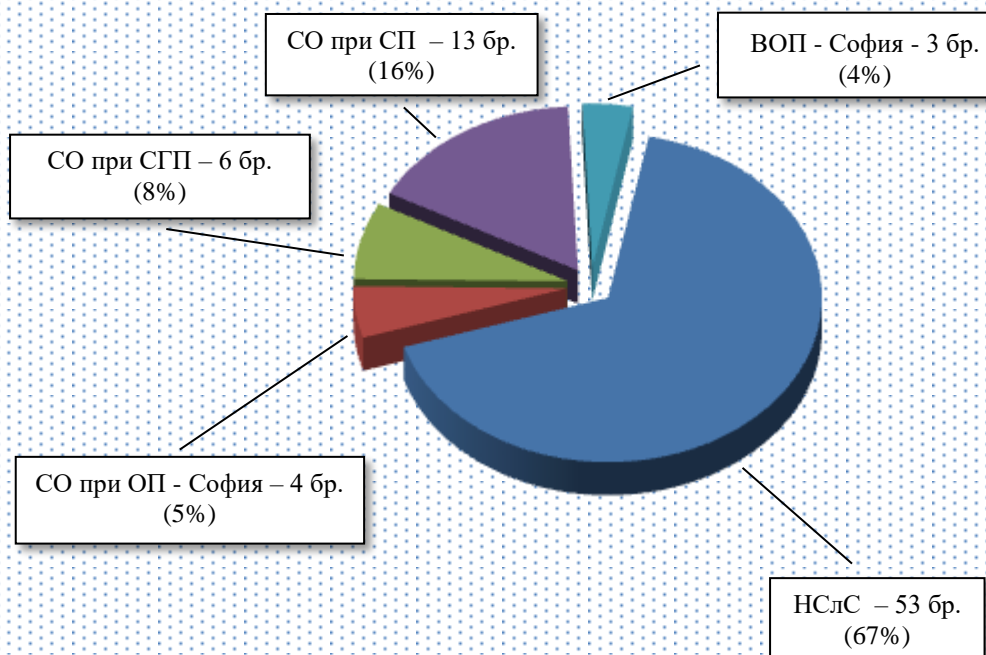
**Участие на служители от отдел "Криминалистика" в НСлС
в действия по разследването
през 2021 г. по видове (общо 729 бр.)**

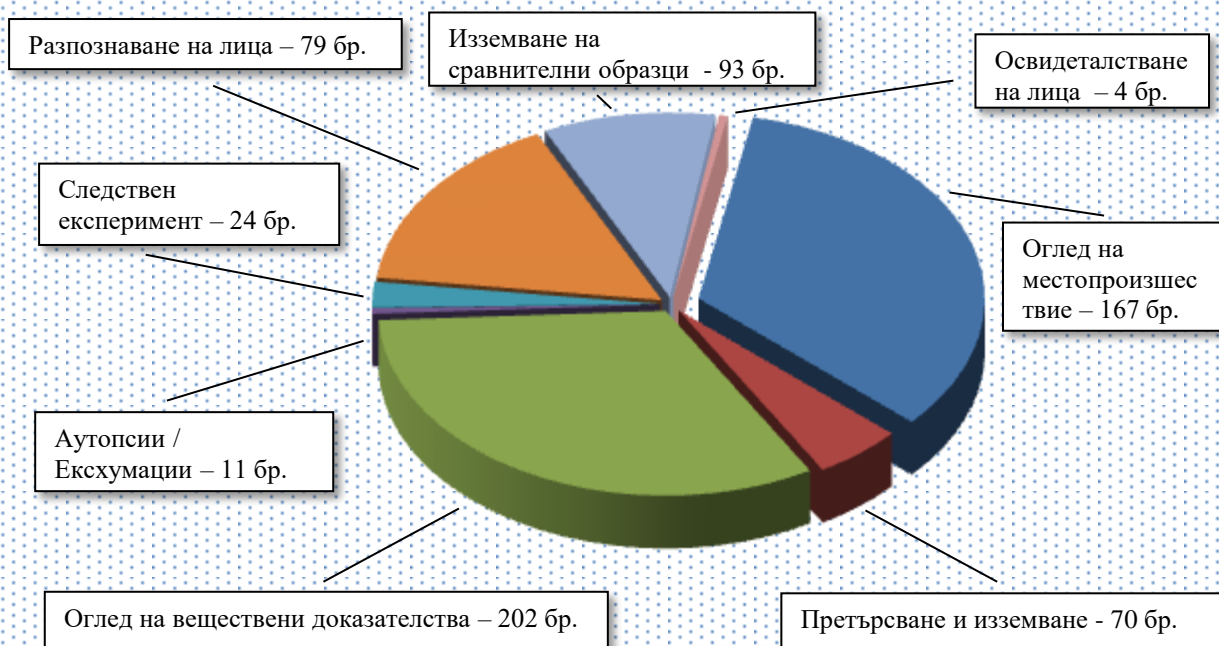
**Участие в действия по разследването на служители от
отдел "Криминалистика", с работно място в НСлС
през 2021 г. по видове (общо 79 бр.)**

Възложители на действия по разследването на служители от отдел "Криминалистика" с работно място в НСлС през 2021 г.

Участие в действия по разследването на служители от отдел "Криминалистика" в НСлС с работно място в следствения отдел на СГП, СП, ОП - София, ОП - Бургас, ОП - Варна, ОП - В.Търново, ОП - Пловдив, ОП - Ст.Загора, ОП-Русе, ОП-Благоевград през 2021 г. по вид

Участие в проведени действия по разследването от служители от отдел "Криминалистика" в НСлС с работно място в следствения отдел на съответната окръжна прокуратура през 2021 г. (по отдели)

СЛЕДСТВЕН ОТДЕЛ	ДЕЙСТВИЯ ПО РАЗСЛЕДВАНЕТО
СО в ОП – Пловдив	120
СО в ОП – Русе	112
СО в ОП – София	77
СО в ОП – Варна	74
СО в ОП – Бургас	66
СО в СГП	64
СО в ОП – Велико Търново	43
СО в ОП – Стара Загора	43
СО в ОП – Благоевград	26
СО в СП	25
ОБЩО	650

Обучения на служителите от отдел „Криминалистика“

През 2021 г. четирима служители от отдел „Криминалистика“ в НСлС, съгласно Споразумение за сътрудничество между Прокуратурата на Република България (ПРБ), Държавната агенция „Национална сигурност“, Националния институт на правосъдието и Министерството на вътрешните работи, са участвали в обучения¹³ за повишаване на професионалната им квалификация в Националния институт по криминалистика – МВР, гр. София. Част от служителите от отдела с работно място в НСлС са участвали в проведен онлайн симпозиум за изследване на документи, както и множество уебинари за нововъведения на криминалистична техника за откриване, фиксиране и изземване на следи и веществени доказателства от местопроизшествия и в лабораторни условия от „Foster + Freeman“ – водещ производител на криминалистично оборудване от Обединеното кралство Великобритания. Поддържането и повишаването на професионалната квалификация на служителите от отдела е ключов фактор за подобряване на професионалните им умения и тяхното ефективно прилагане при участието им в действията по разследването.

Техническа обезпеченост на отдел „Криминалистика“ и мобилните центрове за разследване

Служителите от отдел „Криминалистика“ с работно място в НСлС и с работно място в следствените отдели на съответните окръжни прокуратури са обезпечени технически за посещаване на огледи на местопроизшествия със специализирано криминалистично оборудване, лични предпазни средства и техника за откриване, фиксиране и изземване на биологични следи за ДНК анализ, дактилоскопни и трасологични следи, определяне на траектория на изстрел, маркировка, преносими компютри, автономно ел. хранване и др.

През годините са закупени поетапно и доставени за ползване на служителите от отдел „Криминалистика“ в НСлС техническо оборудване и софтуери за извършване на експертизи в лабораторни условия.

¹³ „Видеоанализ и лицева идентификация“; „Почеркови експертизи“; „Техническо изследване на документи“; „Аудиоанализ и снемане на звукова информация“; „Съдебна балистика“ и „Трасология“.

През 2021 г. се наблюдава трайна тенденция на нарастване на броя на възложените експертизи, спрямо предходни години, за нуждите на досъдебното и съдебното производство по наказателни дела, както и увеличение на извършените действия по разследването с участие както на служители от отдела с работно място в НСлС, така и на тези с работно място в следствените отдели в съответната окръжна прокуратура с разпределен мобилен център за разследване – огледи на местопроезшествие, огледи на веществени доказателства, претърсване и изземвания и др.

С изключително бързи темпове нараства броят на възложените компютърно-технически експертизи (на носители на компютърни информационни данни, изследване в интернет пространството и др.) и технически експертизи на комуникационни устройства (мобилни телефони, таблети, смарт часовници, навигационни системи и др.). Това се дължи на факта, че в последните години е налице постоянен и устойчив ръст на извършваните киберпрестъпления и провежданите разследвания.

Веществени доказателства по досъдебни производства и молби за правна помощ, разследвани от следователи в НСлС

Със заповед на директора на НСлС са утвърдени Правила за приемането, съхраняването, предаването и унищожаването на веществени доказателства в Националната следствена служба. Определено е длъжностно лице от отдел „Криминалистика“ в НСлС, което отговаря за приемането и съхраняването на веществените доказателства в НСлС. Длъжностното лице води и съхранява Книга за веществените доказателства.

Унищожаването на веществени доказателства, за които това изрично е разпоредено с прокурорски или съдебен акт, се извършва от комисия, назначена от директора на Националната следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването.

През 2021 г. са извършени проверки на веществените доказателства от комисии, определени от директора на Националната следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването. Целта на проверките е да установи фактичката наличност на всички веществени доказателства, наличието на веществени доказателства, по отношение на които липсва разпореждане на прокурора или разпореждането не е изпълнено, и др. За извършените проверки са изготвени протоколи, които са представени на директора на НСлС.

Служба „Регистратура и деловодство“ в НСлС

Основната дейност на службата „Регистратура и деловодство“ е свързана с обработване на входящата и изходящата кореспонденция в НСлС, съответно разпределението и изпращането ѝ на съответния адресат, връчване на призовки, водене на отчетни регистри и дневници и разпределяне на досъдебни производства, молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване чрез модула за случайно разпределение на Унифицираната информационна система на ПРБ.

Служба „Архив“ в НСлС

Службата „Архив“ има следните функции и задължения: отговаря за приемане на преписки и документи, работата по които е приключила, регистриране и съхраняване на приетите документи, предоставяне на документите за използване, извършване на експертиза по ценността на документите; предаване на ценните документи в Централния държавен архив, при спазване на Закона за Националния архивен фонд и Наредбата за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции.

Със заповед на директора на НСлС е определен редът за организиране, съхраняване, текущо използване на документите в учрежденския архив на НСлС, предаването в Централния държавен архив на документи, обект на Националния архивен фонд, или унищожаването им.

Със заповед на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването е регламентиран редът и начинът на създаване и поддържане на видеоархив

в НСлС. С цел съхраняване на информацията от видеозаписите и последващото им използване за различни цели (обучение, исторически изследвания, изготвяне на документални филми и др.), е извършено прехвърляне на видеоархива на НСлС от различни видове касети върху DVD и външен диск. Води се дневник за наличните видеозаписи на хартиен и електронен носител и дневник за ползване на видеозаписите от видеоархива на НСлС.

Служба „Документно обслужване“ в НСлС

Основна дейност на службата „Документно обслужване“ е извършване на проверка и изготвяне на удостоверителни документи за наличие или липса на обвинения по наказателни производства по неприключени наказателни производства, административноправно обслужване на граждани и дружества, както и предоставяне на информация от Централизираната информационна система на следствените служби (ЦИССС) на постъпили запитвания от органите на съдебната власт, службите за сигурност, службите за обществен ред и други държавни органи и институции, свързани с пряката им дейност или във връзка с провеждане на процедури по проучване за надеждност, на основание чл. 9 ППЗЗКИ.

В ЦИССС освен информация, въведена според стандартите на ЕИСПП, се съдържа и информация от приобщения информационен масив, т.нар. „Стар масив“, съдържащ данни за лица и досъдебни производства от цялата страна, въведени до 2006 г. Всички статистически данни, посочени в отчета, са взети от деловодната система на НСлС и извлечени от регистрите, записващи извършваните дейности в ЦИССС.

Предоставяне в електронен вид на информация за наличие или липса на данни за обвинения по неприключени наказателни производства спрямо конкретно физическо лице от ПРБ на съответните държавни институции

Прокуратурата на Република България има сключени споразумения за предоставяне на данни в електронен вид за наличие или липса на данни за обвинения по неприключени наказателни производства спрямо конкретно физическо лице в електронен вид с Агенцията „Митници“, Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, Националната служба за охрана, Министерството на отбраната, Министерството на икономиката, Държавната агенция „Разузнаване“, Агенцията за социално подпомагане и Министерството на образованието и науката.

Със заповед на директора на НСлС са определени служители от службата „Документно обслужване“ в НСлС, които по силата на сключени между ПРБ и посочените държавни институции споразумения за предоставяне в електронен вид на информация за наличие или липса на данни за обвинения по неприключени наказателни производства, да получават заявления и изпращат удостоверения от/на оправомощените лица чрез електронна поща, посредством квалифициран електронен подпис.

Във връзка със сключените споразумения, през 2021 г. са обработени 6 737 заявления, като средно в едно заявление се изисква информация за около 40 лица. През електронния портал за електронни услуги на ПРБ са получени 244 заявления, за които са изготвени удостоверения за повдигнати обвинения по неприключени наказателни производства спрямо конкретни лица.

Служба „Защита на класифицираната информация“ в НСлС

Със заповед на главния прокурор на Република България Националната следствена служба е определена като отделна организационна единица по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация. В НСлС се експлоатира комуникационна и информационна система, в която се създава, обработва и съхранява национална класифицирана информация до ниво „Секретно“ включително. Системата е акредитирана от Органа по акредитиране на сигурността, като е издаден сертификат за сигурност на Комуникационна и информационна система НСлС, валиден до 11.07.2021 г. През 2021 г. е стартирала процедура за ново акредитиране на КИС НСлС.

Изградена е точка на автоматизираната информационна система АИС „EUROPOL-BG“. Мрежата служи за обмен на информация на Европейския съюз между държавите-членки, Европол и неговите партньори, като нивото на класификация на информацията е до „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“.

Единна информационна система за противодействие на престъпността

В изпълнение на чл. 7 от Наредбата за Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП), Прокуратурата чрез Националната следствена служба изгражда, поддържа и развива ядрото на ЕИСПП. Организацията на заседанията на Междуведомствения съвет за методическо ръководство на ЕИСПП и съхраняването на документацията за дейността му се извършват от Националната следствена служба.

В изпълнение на задълженията по чл. 378, ал. 5 и чл. 379, ал. 3 от Закона за съдебната власт, централните компоненти на ведомствените автоматизирани информационни системи (ВАИС) на съдебната и изпълнителната власт, които обработват информация за събития и обекти и в цялост осъществяват единно информационно осигуряване на дейността по противодействие на престъпността, са свързани с ядрото на ЕИСПП и осигуряват информация за:

- ✓ досъдебните производства в Министерството на отбраната, чрез „Военно-полицейски регистър“;
- ✓ досъдебните производства, разследвани от следователи, чрез „Централизираната информационна система на следствените служби“;
- ✓ досъдебните производства и производствата по изпълнение на наказанията, в обхвата на дейността на прокуратурата, чрез „Унифицираната информационна система на ПРБ“;
- ✓ съдебните производства по наказателни производства, чрез деловодните системи на съдилищата (САС, АСУД, „Декстро Груп“) и ЕИСС;
- ✓ съдебните производства по наказателни производства на Военно-апелативния съд чрез ЦИССС, съгласно подписано споразумение между НСЛС и ВОАС;
- ✓ изпълнението на наказанията и задържаните лица, чрез информационната система „Изпълнение на наказанията“;
- ✓ досъдебните производства в Агенцията „Митници“, чрез изнесени работни места към ЦИССС, съгласно подписано споразумение между НСЛС и Агенцията „Митници“;
- ✓ досъдебните производства в Министерството на вътрешните работи, чрез изнесени работни места към ЦИССС, съгласно подписано споразумение между ПРБ и МВР;
- ✓ досъдебните производства, разследвани от Европейската прокуратура, чрез „Централизираната информационна система на следствените служби“.

Проведени са две заседания на Междуведомствения съвет за методическо ръководство на ЕИСПП, съответно на 26.01.2021 г. и на 11.11.2021 г.

През годината е осигурена безпроблемна работа на техническа, системна и програмна инфраструктура на ядрото на ЕИСПП и комуникационната схема, чрез участие в инсталации, конфигурации, поддръжане на системен и приложен софтуер, сървъри на комуникационни пакети, подобряване на сигурността и защитата на данни на системната, техническа и програмна инфраструктура на ЕИСПП, оказване на технологична и системна помощ при взаимодействието на ВАИС с ядрото на ЕИСПП, анализ на възникнали проблеми и тяхното отстраняване. Осигурена е безпроблемна работа и на потребителите с достъп до ЦИССС – разследващи полицаи и служители на МВР, митническите инспектори с разследващи функции от Агенцията „Митници“, съдебните служители от следствените отдели в окръжните прокуратури и НСЛС и съдебните служители от Европейската прокуратура, чрез развитие и поддръжане на системната и техническата инфраструктура и комуникационната схема на ЦИССС и оказване на технологична, системна и техническа помощ.

В изпълнение на сключеното Споразумение за обмен на информация между ПРБ и МВР за използване на ЦИССС в МВР, както и споразумението между Агенцията „Митници“ и НСлС, и през 2021 г. са продължили следните дейности:

- поддържане, актуализиране и администриране на учебен сървър на системата ЦИССС и включването му в мрежата на прокуратурата;
- създаване на организационни мерки за провеждане на обучения в околните прокуратури на служители от ПРБ, Агенцията „Митници“ и МВР, при заявка от тяхна страна;
- администриране на достъпите на съдебни служители, митнически инспектори, служители (разследващи полицаи) от всички структури на околните прокуратури, Агенцията „Митници“ и МВР в ЦИССС и ядрото на ЕИСПП.

Оказано е съдействие на експерти от „Информационно обслужване“ АД, разработчици на Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) по проект на Висшия съдебен съвет, във връзка с интегрирането ѝ към ядрото на ЕИСПП и изчистване на несъответствия. Инсталирани, конфигурирани, администрирани и поддържани са новодоставени сторидж и сървъри, както и комуникационно оборудване за стартиране на създаването на втори резервен център, който след изграждането ще се включи в инфраструктурата на ядрото на ЕИСПП и ЦИССС. Извършено е създаване, поддържане, администриране и актуализиране на необходимия брой ресурси за обучение и тестване както на ЕИСПП, така и на ЦИССС.

Обработени са 160 цифрови сертификата, при стриктното спазване на технологията, необходими при извършване на веб услуги към ядрото на ЕИСПП през входно-изходна точка във ВСС. Голяма част от потребители в справочен режим към ядрото на ЕИСПП при достъпа към системата използват квалифицирани електронни подписи (КЕП), издадени от доставчици на удостоверителни услуги в Република България. Оказана е технологична, системна и техническа помощ при издаване на нови, преиздаване на цифрови сертификати и използването на КЕП на потребители от ведомствата, както и ведомствени системи, с право на достъп до справочната дейност на ЕИСПП и извличането на структурирани данни от ядрото на ЕИСПП от страна на ПРБ, съдилищата, Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество, Националният статистически институт, ГД „Охрана“, ГД „Изпълнение на наказанията“, Националната комисия за борба с трафика на хора, ГД „Национална полиция“.

Поддържана, актуализирана и администрирана е тестовата инфраструктура на ядрото на ЕИСПП, централната комуникационна компонента между ядрото и тестови ведомствени автоматизирани информационни системи и тестова инфраструктура на ЦИССС, което значително подпомага фиксиране на бъгове и тестване на отстраняването им преди въвеждане в експлоатационна инфраструктура. С изградената тестова инфраструктура се провеждат пилотни интегрирания на нови и надградени информационни системи, преди включването им в реална експлоатация към ядрото на ЕИСПП.

Обработени са всички заявки за създаване и актуализиране на 93 потребителски достъпа и 118 автоматизирани работни места (АРМ) за работа с ядрото на ЕИСПП от страна на ВАИС и потребители, съгласно чл. 384 ЗСВ, както и 1 823 потребителски достъпа и 467 АРМ за работа с ЦИССС. Във връзка с ежегодното удължаване на правата на достъп на потребители и АРМ са актуализирани за ЕИСПП 414 потребителски достъпа и 119 АРМ конфигурации, както и за ЦИССС 2 406 потребителски достъпа и 132 АРМ конфигурации. Успешно са мигрирани 6 017 записа за задържане и 6 017 записа за освобождаване на лице в ядрото на ЕИСПП. До момента успешно са мигрирани 58 742 броя за задържане и освобождаване на лица, като общият брой на задържанията от стария масив е 84 919. Работата по мигриране на данни продължава.

Дефинирани и изготвени са спецификации към разработчика на ядрото на ЕИСПП и ЦИССС, за корекции на съществуващи справки, по заявки на потребителите на справочната система на ЕИСПП. Дефинирани са заявки към разработчика на ядрото на

ЕИСПП за оптимизиране на базите данни след внедряване новия софтуер на ядрото на ЕИСПП и на новия софтуер на ЦИССС за регистрация на събития и обекти по наказателния процес – по отношение на повишаване на качеството, количеството и пълнотата на регистрираната информация по наказателните процеси от всички фази в ядрото на ЕИСПП.

По стандартите на ЕИСПП през 2021 г. са регистрирани общо 1 110 587 събития по наказателния процес (за сравнение, през 2020 г. са регистрирани 1 091 355, т.е. налице е увеличение на регистрираните събития с 19 232 събития, или приблизително увеличение с 1.73 %). Сравнението показва увеличение на регистрираните събития през 2021 г., дължащо се предимно на повишаване на използването на ЦИССС от служители на МВР и въвеждането на ЕИСС от съдилищата.

Унифицирана информационна система на ПРБ

В изпълнение на заповед на главния прокурор на Република България относно внедряване на УИС за автоматизирано измерване на натовареността на следователите от НСлС и извършване на случайно разпределение на досъдебни производства и молби за правна помощ, в Националната следствена служба се използва УИС на ПРБ, считано от 04.01.2016 г.

По предложение на директора на Националната следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването, със заповед на главния прокурор, считано от 04.01.2022 г., в Националната следствена служба е внедрена УИС на ПРБ за осъществяване на деловодната дейност и документооборота в НСлС. От същата дата в Националната следствена служба е преустановено въвеждането на данни в автоматизираната информационна система „Документооборот“.

Централизирана информационна система на следствените служби

През 2004 г. в Националната следствена служба и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури (бивши окръжни следствени служби) е въведена в експлоатация автоматизираната информационна система „Централизирана информационна система на следствените служби“ (ЦИССС).

В ЦИССС се събира, обработва, систематизира, анализира и предоставя по предназначение информация за досъдебни производства и молби за международна правна помощ, разследвани от следователи от НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури в страната.

В технологичния обхват на ЦИССС се включват събития и обекти по наказателния процес, които се регистрират въз основа на процесуални документи, постановявани от следователи, прокурори и съдии по наказателното производство от фазата на досъдебното производство и при приключване на наказателното производство, съгласно Инструкция за организация и технология на работа с ЦИССС, както и получени по абонамент от ядрото на ЕИСПП.

С ЦИССС работят служители от отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС – за въвеждане на технологични документи по досъдебни производства и молби за правна помощ, разследвани в НСлС, както и за изготвяне на статистически справки за НСлС и следствените отдели в прокуратурите в страната. Със системата работят и служители от службата „Документно обслужване“ – за изготвяне на удостоверителни документи по смисъла на чл. 45, ал. 1 ПАПРБ, както и съдебни служители от следствените отдели в окръжните прокуратури в страната.

В НСлС се съхраняват литерни дела за досъдебните производства, разследвани от следователите в НСлС.

В ЦИССС освен информация, въведена според стандартите на ЕИСПП, се съдържа и информация от приобщения информационен масив „Лица по ПП“, т.нар. „Стар масив“, съдържащ данни за лица и досъдебни производства от цялата страна, въведени до 2006 г.

След внедряването на УИС на ПРБ в Националната следствена служба продължава въвеждането на данни в Централизираната информационна система на следствените

служби (ЦИССС) по досъдебни производства, разследвани в НСлС, молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, изпълнявани в НСлС. Реализирането на обмен на информация с ядрото на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) продължава да се осъществява чрез ЦИССС, като идентичните събития, регистрирани в УИС на ПРБ, не се изпращат към ядрото на ЕИСПП.

РАЗДЕЛ IV

КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ЦИФРОВИТЕ ДАННИ ЗА РАБОТАТА НА СЛЕДОВАТЕЛИТЕ В НСлС

Анализирайки цифровите показатели и постигнатите резултати, за поредна година се потвърждава наблюдаваната тенденция за увеличаване на броя на разследваните ДП в НСлС през 2021 г., в сравнение с предходните 2020 г. и 2019 г., на фона на намаляване на броя на работещите следователи в НСлС – от 357 ДП за 2019 г., през 373 ДП за 2020 г. до 384 ДП за 2021 г.

Наред с тази тенденция на по-висока натовареност на следователите в НСлС, следва да се отчете и фактът, че има увеличаване и в броя на приключените досъдебни производства. През 2020 г. са приключени 29.21% от разследваните в НСлС ДП, а през отчетната 2021 г. са приключени 37.24% от разследваните ДП.

Запазва се и установената практика, по-големият брой ДП, възложени на НСлС да са на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник), за разлика от тези, които са възложени на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК (от пряката компетентност на НСлС).

По-голямата част от възложените за разследване ДП са свързани с провеждането на голям брой действия по разследването, които са обемни, сложни и изискващи специфични знания. Като примери може да бъдат дадени за досъдебни производства, свързани с посещения на местопроешествия на територията на цялата страна, каквито са: авиационни и корабни инциденти (разбилият се самолет в с. Мирково, принудително приземения самолет на Еър Франс на летище София, корабът „Vera Su“, заседнал в плитчините до с. Камен бряг), ПТП с голям брой загинали и пострадали (ПТП на автомагистрала Струма), неправилно съхранение на опасни отпадъци на територията на различни населени места в страната, огледи във виртуалното пространство, взривове във военни заводи и др.

През отчетния период за пръв път е проведено разследване за извършени престъпления по чл. 340, ал. 3 и чл. 341а, ал. 3 НК.

Националната следствена служба е определена за орган за изпълнение на задълженията на Република България по чл. 14 и чл. 15 от Директива (ЕС) 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за борба с измамите и подправянето на непарични платежни средства и за замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета (Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета), което се отнася до всички разследвания, свързани с криптовалюти.

Със заповед на заместник-директор на НСлС, отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС е определен като Национално звено за контакт във връзка с обмен на информация по смисъла на чл. 14 от Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета.

Националната следствена служба е определена като допълнителна точка за контакт за защита и подпомагане на жертвите на тероризма и новата Стратегия на ЕС за правата на пострадалите.

През отчетния период има и ясно изразен ръст на увеличаване на възлаганите на НСлС ДП, свързани с престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи. Тези разследвания са характерни с това, че тяхното провеждане е по-продължително от останалите видове разследвани престъпления и е свързано с назначаването и изготвянето на сложни и обемни съдебни експертизи.

Ако тази тенденция бъде запазена и през следващия отчетен период, проблеми с осигуряване на нормална натовареност на работата в НСлС не би имало.

Тенденцията към увеличаване на броя на досъдебните производства, възлагани за разследване на следователи от НСлС, е довело до оптимизиране на натовареността на следователите от НСлС и създаване на предпоставки за максимално използване на техния капацитет.

Възлагането на новообразуваните дела за отчетния период и превъзлагането от други ведомства не е обусловено от законодателни промени в компетентността на НСлС, извършено е при същата законодателна уредба, действаща от години. Следва да се отбележи, че голяма част от възложените ДП се отличават с фактическа и правна сложност и изискват задълбочена и аналитична работа за успешното им приключване.

Осигурени са условия за предприемане на активни действия по разследването, подобрена е комуникацията между следователите в отделите и ресорните заместник-директори, което е спомогнало за създаването на работещи екипи по делата и добър микроклимат.

Изключването на голям брой следователи от случайно разпределение на ДП и ММПП, поради участие в конкурсни комисии по обявени от ВСС конкурси за периоди, в повечето случаи по-дълги от 6 месеца, или като членове на КАК при Прокурорската колегия на ВСС, води до допълнително редуциране на броя на следователите, които реално са работили през отчетния период. Въпреки това, се отчита активност и ритмичност при извършване на разследването от всички следователи в отделите и се полагат необходимите усилия за срочно приключване на възложените им разследвания. Приключени са с мнение за предаване на съд досъдебни производства с особена фактическа и правна сложност и с голям обем доказателствен материал, водени за престъпления по различни текстове от НК, като по някои от тях има постановени и осъдителни присъди.

Запазва се тенденцията от предходните години, по-голямата част от възлаганите за доразследване досъдебни производства на следователи от НСлС да не са новообразувани, а такива, които са разследвани години наред от други разследващи органи или следователи от следствените отдели в окръжните прокуратури.

От анализа на дейността на следователите се очертават няколко причини, които оказват влияние върху срочността на приключване на досъдебни производства: спецификата на самия предмет на възложените разследвания, дългият период, който е изминал от образуването на ДП до превъзлагането му за разследване в НСлС, големият обем, сложността и комплексният характер на експертизите. Приключването на повечето ДП е обусловено и от получаване на заключения по назначени специфични експертизи, които обективно не може да бъдат изготвени в рамките на първоначално определените срокове.

Продължава обаче тенденцията, голямата ангажираност на вещи лица с определена квалификация да се явява пречка за бързото приключване на делата.

През календарната 2021 г. са организирани обучения (включени в учебния календар на НИП) на следователи, прокурори и разследващи полицаи, базирани на опита и методиките за разследване на различни видове престъпления, изготвени от следователи от НСлС, включително и с лектори следователи от НСлС.

Част от провежданите разследвания в НСлС са за извършени престъпления в чужбина. Разследването във всички тези производства е обвързано със събиране на информация със съдействие на компетентни служби (МВР, ДМОС, Интерпол и др.), като в повечето случаи се налага и изготвяне на предложение за изпращане на молби за правна помощ. Следва да бъде отчетено и доброто взаимодействие с посочените институции. В значителна част от тези случаи приключването на разследването е обусловено именно от получаването на отговор на изпратените молби за правна помощ. В повечето от случаите при спрените ДП се очаква изпълнение на молба за правна помощ или Европейска заповед за разследване.

Разследването е ефективно, когато е адекватно, задълбочено, безпристрастно, проведено със старание, бързина, разумна експедитивност и достъпно за пострадалия. Отчитайки констатациите на ЕСПЧ по осъдителните присъди срещу Република България във връзка с отклоняване от стандартите за ефективно разследване през 2021 г., НСлС е положила усилия за повишаване на общата и специална квалификация на следователите.

Освен участието на следователи в семинари, организирани по учебния календар на ПРБ и НИП, включително и с лектори от НСлС, в залата за обучения в службата са проведени обучения с лектори – следователи от НСлС, по разследването на престъпления, свързани с ПТП, авиопроизшествия, данъчни престъпления и др. През обучения са преминали и съдебни служители на службата.

На база на разследваните и приключени през 2021 г. досъдебни производства в НСлС, може да се направи изводът, че няма проблеми от материално и процесуално естество, които да водят до неспособност да се осигури ефективно наказателно преследване.

Не на последно място, през отчетния период следва да бъде отбелязано и влиянието на специфичната и непозната до момента епидемиологична обстановка в страната и по света, обуславяна от наличието на пандемия, причинена от коронавируса Covid-19.

Затруднения в работата на НСлС са предизвикали и временните ограничения на движението на населението на територията на страната и по света, невъзможността да бъдат призовавани лица в кратки срокове или невъзможност за тяхното явяване поради заболяване или страх от заболяване, невъзможност в определени времеви отрязъци да се извършват процесуално-следствени действия извън гр. София, нежеланието на вещи лица да се ангажират с нови задачи по експертизи по време на пандемията и други.

Въпреки това, следователите от НСлС са положили усилия, тези неблагоприятни обективни фактори да не се отразят чувствително на работата по възложените им ДП и МПП, като тези усилия са се отразили и на постигнатите резултати през отчетната 2021 г.

Приоритети в дейността на НСлС през 2022 г.

С оглед констатираните положителни резултати през отчетната година, като основен приоритет следва да се изведе запазването на добрите практики и надграждането на постигнатите добри резултати, както и създаването на условия за максимално използване на капацитета на следователите.

Повишаване на ефективността на разследването, в т.ч. и чрез използване и оптимално оползотворяване на екипния принцип на работа по досъдебни производства с особена фактическа и правна сложност, включително и чрез създаване на съвместни екипи със следователи от следствените отдели в окръжните прокуратури.

Активна работа за преодоляване на субективните фактори, водещи до забавяне на делата, вкл. чрез повишаване на нивото на професионална мотивация.

Провеждане на периодични работни срещи с прокурори по конкретни досъдебни производства и насърчаване на екипната работа.

Повишаване на професионалната квалификация на следователите чрез подходящи организационни формати и тематични обучения.

Поддържане на създадената добра организация за планиране и ефективно провеждане на действия по разследването на територията на цялата страна.

Запазване и утвърждаване на ролята на НСлС като водеща структура и стратегически партньор във взаимодействието с други институции и служби в областта на международноправното сътрудничество.